

LA FÉDÉRATION BALKANIQUE

BIMENSUEL

ORGANE DES PEUPLES OPPRIMÉS ET MINORITÉS NATIONALES DES BALKANS

БАЛКАНСКА ФЕДЕРАЦИЈА   БАЛКАНСКА ФЕДЕРАЦИЈА
 BALKANSKA FEDERACIJA   FEDERACIONI BALKANIK
 ΒΑΛΚΑΝΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ   FEDERATIJA BALCANICA

بالقاز فدراسیونی

BALKANSKA FEDERACIJA

POLUMJESEČNIK

GLASILO POTLACENIH NARODA I NARODNIH MANJINA BALKANA

Dogadjaji u Indiji

Borba indijskog naroda za svoju slobodu, protiv imperijalizma i za nacionalnu nezavisnost Indije

U ovoj ogromnoj zemlji Indiji živi 320 miliona ljudi — šestina stanovništva cijeloga svijeta — i čine temeljni stub onog užasnog aparata za izrabljivanje i ugnjetavanje, što se nazivlje «britanski imperij». Bilo je posve naravno, da je tamo nastalo stotine različitih pokreta — političkih, ekonomskih, socijalnih, religioznih, kulturnih, koji su odgovarali potrebama i interesima različitih grupa ugnjetavanih i ugnjetavača. Bilo je kroz dugi niz godina uobičajeno, da svi ovi pokreti obdržavaju svoje godišnje konferencije, zborove, skupštine u mjesecu decembru. Svi oni, koji su htjeli da razume politički i socijalni razvoj u Indiji, pratili su uvijek sa velikim interesom ove debate. Ali nikad ove konferencije nisu u tolikoj mjeri privukle na se pažnju svijeta, nego kada su bile obdržavane u decembru 1929 u Lahore i drugim mjestima. Osobito u Lahore, gdje je zasjedao: indijski nacionalni kongres, konferencija pan-indijskih radnika i seljaka, konferencija političkih stradalnika, konferencija «dobrovoljačkog korpusa», itd., itd. Ovim zborovima prethodile su ne samo mnogobrojne okružne i pokrajinske skupštine, nego i veoma važno zasjedanje kongresa pan-indijskog radničkog saveza u Nagpuru.

Najvažniji događaj — koji je dominirao u svim ovim konferencijama — bio je taj, da je diferencija klasa ovih zadnjih godina postala osobito jasna i odlučna, da su mase stekle političku svijest, da su radnici zauzeli svoje mjesto kao nezavisni vodeći faktor u nacionalno-revolucionarnoj borbi i da su široke mase, sa radnicima na čelu, odlučile da sruše imperijalističko gospodstvo i izrabljivanje kao prvi neophodno potrebiti korak na putu, da postignu svoju potpunu socijalnu, političku i ekonomsku slobodu.

Odlučni antiimperijalistički stav radnika pokazao se je osobitom snagom na kongresu radničkog saveza u Nagpuru, koji je okupio hiljadu delegata i koji su nominalno predstavljali 400.000 organizovanih radnika, a u stvari čitavu indijsku radničku klasu. Tu oni dadoše potrebiti odgovor imperijalističkoj vladi i reformističkim vodjama radničkog saveza, koji i nisu nego agenti imperijalizma. Socijaldemokratska vlada Mac Donalda nastavila je sa pojačanom brutalnošću tradicionalnu imperijalističku politiku tlačenja i korupcije i požela za to hvalospjeve priznanja imperijalističkih torijevaca. Dok su s jedne strane revolucionarni vodje radničke klase bili bačeni u tamnicu, poslali su imperijalisti komisiju Fhitley, da ispita uvjete rada u Indiji, samo da pokvare reformističke vodje i da uguše radnički pokret. Kongres radničkog saveza dao je na to zasluženi odgovor, time što je bojkotovao ovu imperijalističku komisiju, proglasio svoj pristup u sveopći radnički savez i otkazao Amsterdamu i Ženevi.

Na konferenciji pokrajinske omladine, koja je bila obdržavana u Bombayu oko polovine zadnjeg decembra, vladalo je bezprimjerno oduševljenje, kakvog se do tada nije doživilo, bila je izvršena zastava nezavisnosti, nošeni su kroz čitav grad barjaci sa natpisima «Dug život revoluciji!», «Sva vlast Sovjetima», u ophodu, koji je trebao čitave satove da svrši.

Ali događaj, koji je prouzrokovao najveći interes, bilo je bez sumnje 44. zasjedanje indijskog nacionalnog kongresa. Preko četvrt miliona ljudi skupilo se je u Lahoru, da pozdrave kongres i priredi manifestacije sa neopisivim oduševljenjem. Apsolutna nezavisnost bila je proglašena za cilj narodnog pokreta, izvršena je nacionalna zastava, na sve strane odjekivali su povici «Živjela revolucija!», «Dolje imperijalizam!», «Dug život revoluciji!» Između mnogobrojnih barjaka sa anti-revolucionarnim natpisima bio je jedan, koji je imao karakteristične revolucionarne znakove: srp i čekić.

Sve ove činjenice jasno dokazuju, da se je u Indiji razvio moćni antiimperijalistički val. Poslije Kine, gdje se nalazimo u predvečerje nove revolucije postala je Indija središte ogromne svjetske borbe, u kojoj su angožavani svi potlačeni narodi Arabije, Istočne, Zapadne i Centralne Afrike, Indokine, Koreje, Filipina, Latinske Amerike, zajedno sa sve većim revolucionarnim pokretima radnika imperijalističkih zemalja — u cilju konačnog rušenja imperijalizma.

Ali isto onako, kako su revolucionarne mase u Kini bile izdane od nacionalističkih vodja, vidimo sada, da se ista pogibelj sprema u Indiji. Nacionalni indijski kongres nije politička stranka masa, nego skupina buržujskih političkih partija. Ovaj se kongres zove «nacionalni», ali on ne predstavlja interese radnih masa, nego veleposjednika i kapitalista. Njegovi su pristaše najvećim dijelom sitna buržoazija, osobito više ili manje radikalni intelektualci u gradovima. U toku zadnjih godina radikalizirali su se ovi redovi sitne buržoazije i ta radikalizacija iz dana u dan postojano raste, što je dovelo do revolte protiv politike službenih vodja, predstavnika buržoazije. Ova se činjenica očitovala u stvaranju Lige za nezavisnost Indije u krilu Kongresa, i ova se je Liga izrazila za potpunu nacionalnu nezavisnost i protiv položaja dominijona. Vodje su ove Lige Jawaharlal Nehru, Subash Chandra Bose i Srinivasa Iyengar, a prvi je sada član ekzekutivnog komiteta Lige protiv imperijalizma.

Da se uzmogne dobro shvatiti pravo značenje rezolucija, prihvaćenih u Lahore, treba dobro razumjeti karakter sadašnjih vodja i organičke veze između vodja desnog krila, centruma i lijevice kongresa. Podvlačimo odmah, da oni zajedno saraduju samo da izrabe pokret masa za političke ciljeve buržoazije. Navadjamo nekoliko fakata, da bolje razjasnimo situaciju.

Pod sve većim pritiskom masa, dao je Jawaharlal Nehru na zasjedanju kongresa u Madrasu, u decembru 1927, odglasati

rezoluciju, koja izjavljuje, da je nacionalna nezavisnost cilj pokreta i jednu drugu rezoluciju, koja je proglasila, da je kongres pripadajući član Lige protiv imperijalizma. U decembru 1928 uspjelo je međutim Gandhiju u Kalkuti, da promjeni ovu rezoluciju u smislu, da bi kongres primio ustav dominijona, ako bi ovaj bio dan do 31 decembra 1929. Kroz čitavu godinu 1929 razvijali su vodje sve sile, da dodju do nekog kompromisa sa imperijalističkom vladom. U avgustu bili su izbori za predsjedništvo kongresa u Lahore i Gandhi je bio izabran sa ogromnom većinom. On je otklonio počast, ali je preporučio na mjesto sebe predstavnika omladine Jawaharlal Nehru. Važno je napomenuti, da je Nehru poslije svog izbora, koga je proveo Gandhi, potpisao delhijski manifest od 30 oktobra i prihvatio, zajedno sa Gandhijem i ostalim vodjama, konferenciju sa imperijalistima o ustavu dominijona. Ova činjenica najbolje ocrta stajalište i položaj Nehrua. Antimperijalista u svojim govorima, u stvari on je prihvatio kompromis sa imperijalizmom. On je to učinio i u rezolucijama lahorskog kongresa. Gandhi je zahtijevao, da bude povučena stavka o neplaćanju poreza i da svi članovi ekzekutivnog kongresa garantuju za sada apso-

lutno načelo neupotrebljavanja sile. Nehru se je u svemu složio sa Gandhijem. I to ne samo Gandhi, nego i vodje Bose i Iyengar, koji su bili za bezodvlačni otkaz poslušnosti masa, pa onda izjavio u govorima i člancima, da ima okolnosti, u kojima je moguće sporazumjeti se sa vladom. I Gandhi — koji znači i Komitet Rada, a sastoji se u starom i mladom Nehru — izjavio je, da deklaracija nezavisnosti nipošto ne isključuje konferenciju sa Velikom Britanijom.

Zaključak, koji se neminovno nameće jeste taj, da što se mase više požure, da shvate, kako one ne mogu dovesti do pobjede svoju borbu nego samo pod vodjama iz svoje klase, tim će se brže približiti svome oslobodjenju. Mi imamo pred očima očite primjere: Kuomintang u Kini, Nezavisnu Radničku Stranku u Engleskoj, «Socijaldemokrate ljevice» u Holandiji, i na drugim mjestima. Iste pojave opažamo danas u Indiji. Na tim pojavama mogu učiti svi ugnjeteni narodi i na vrijeme se koristiti tim poukama u svojoj borbi protiv imperijalizma.

V. Chattpadyaya

Sekretar Lige protiv imperijalizma i za nacionalnu nezavisnost

Zar u odbranu versaljskog ugovora!

Povodom drugog memoranduma Krnjević-Košutić

Prvi akt vodja Hrvatske Seljačke Stranke posle njihovog emigriranja iz zemlje bio je memorandum Ligi Naroda. Vodje hrvatskog nacionalnog pokreta obratili su se Ligi Naroda da uzme u zaštitu potlačeni hrvatski narod i živote njegovih predstavnika. Taj memorandum bačen je u košaru Liginog sekretara kao i hiljade drugih memoranduma porobljenih nacija i nacionalnih manjina. Oni velemoćni, koji na temelju Versaljskog ugovora sede za stolom Lige Naroda, ne uzimaju u obzir žalbe i memorandum, koje u ma kom pogledu mogu da oslabe autoritet odredaba Versaljskog ugovora.

Posle nekoliko meseci obijanja pragova diplomata i državnika velikih sila, javljaju se Krnjević i Košutić novim memorandumom u Zenevi, 24. januara, i opet na Ligu Naroda.

Posle jednog niza zakona, kojim je diktatorski režim dokrajčio sva građanska i lična prava i stavio celu zemlju pod neograničenu vlast policije; kojima su raščerečene nacionalne oblasti; uništeni nacionalno-kulturni, sportski, humani, prosvetni savezi; kojima su fašizirane sve sportske organizacije; posle niza jezovitih mučenja i ubijanja nacionalista, revolucionarnih radnika i komunista u tamnicama; posle pooštrenja zakona o zaštiti države; posle opšteg napada na nacionalni hrvatski pokret i hapšenja vodja pokreta sa šefom H. S. S. Dr. Mačekom na čelu, — posle svih tih akata diktature, koji su zagrozili opstanku hrvatskog naroda, kao i svih ostalih porobljenih naroda u Jugoslaviji, vodje hrvatskog pokreta osetili su, da im je zadatak, da dignu visoko glas protesta i da uzmu u zaštitu svoj narod. Ne držati više skrštene ruke, ne zadovoljavati se samo s vremena na vreme puštenim člancima u evropskoj štampi!

Kome upućuju glas protesta Krnjević i Košutić i koga pozivaju u pomoć za zaštitu porobljenih masa hrvatskog naroda? Opet Ligu Naroda, koja blagosivlja porobljavanje. I, što je još gore, Krnjević i Košutić se u svome memorandumu pozivaju na Versaljski Ugovor, koji je pogažen od diktature. Oni traže, da se u ime Versaljskog Ugovora zagarantuje sloboda hrvatskog naroda, da se obezbedi poštovanje toga najnepravdnijeg akta velikih imperijalističkih sila prema desetinama malih naroda.

Mi nismo očekivali od vodja H. S. S. da Ligi Naroda predlažu ukidanje Versaljskog Mirovnog Ugovora. Za njegovo ukidanje bori se drugim putem. Kada potčinjeni narodi budu svesni sile, kojom raspolazu, ako se udruženo protiv njega bore, tada će Versaljski Ugovor pasti — ne za zelenim diplomatskim stolom. Ali smo s pravom očekivali od tih vodja, da ne daju moralne snage tome ugovoru, koji proglašuje, da se Hrvatska priključuje Srbiji i vrlo rastlegljivom frazom omogućava velikosrpskim vlastodršcima, da po svome nehotjenju upravljaju narodima i «respektuju» njihova nacionalna prava. Zar su vodje hrvatskog naroda zaboravili na to, da su se veliko-srpski imperijalisti u svojoj ugnjetачkoj politici baš najviše pozivali na Versaljski Ugovor i njegove aneksne ugovore: Sen-Zermenski i Nejski. Zar su zaboravili one imperijalističke članke Laze Markovića i ostalih velikosrpskih državnika u «Samoupravi» iz 1924.—25. godine, u kojima se otvoreno propovedalo pravo zavojevača, koje Veliko-Srbima garantuje Versaljski, Sen-Zermenski i Nejski ugovor?!

Kao uvek, tako i sada, objektivni u svojoj kritici, mi priznajemo, da su u ovom memorandumu pravilno upućeni napadi na krvavi režim kralja Aleksandra, koji je glavni

nosilac veliko-srpske imperijalističke politike, glavni zločinac među diktatorima, najkrvoločniji među krvoločnim tiranima. Mi konstatujemo, da memorandum Krnjevića i Košutića ide korak u napred od prošlog memoranduma, ne samo u tome pravcu, već i zato, što iznosi mučenja i ubistva revolucionarnih radnika i komunista, izvršenih na teritoriji Hrvatske.

Ali potpisnici memoranduma ne izvlače nužne konsekvence iz dogodjaja, koji se zbivaju u Jugoslaviji. U njihovom memorandumu nema onih perspektiva, koje se neodložno nameću.

Još neprestano hrvatski vodje ograničavaju se na hrvatski narod, kada govore o nacionalnom porobljavanju u Jugoslaviji. Žrtve, koje podnose drugi narodi ne treba prećukivati. Naprotiv — njih treba iznositi. Svaki od potčinjenih naroda jača svoju poziciju, iskazujući solidarnost u borbi ostalih potčinjenih naroda protiv veliko-srpskog diktatorskog režima. I ono, što vodje hrvatskog pokreta još ne uviđaju, jeste to, da bez solidarnosti svih potčinjenih naroda u Jugoslaviji ne samo u protestima, već i u aktivnoj borbi, ne može biti pobjede nad diktaturom i oslobodjenja ni hrvatskog, ni ostalih naroda.

Ono, što vodje neprestano previdjaju, jeste to, da se *nemože bez udruženih snaga svih revolucionarnih elemenata u zemlji, bez jedinstvenog fronta revolucionarnih nacionalista sa svima onima, koji u istini najviše stradaju od diktatorskog militarističkog režima, toga saveza kralja i generala sa krupnim bankarcima, bogatašima i veleposednicima — bez siromašnih seljaka i radnika.*

Zašto hrvatski vodje ne uviđaju tu za nas prostu istinu, osveštanu hiljadama i stotinama hiljada žrtava?

Zato, što se njihova politika naslanja poglavito ne na mase potčinjenih naroda, već računa pre svega i najviše na blagonaklonost i pomoć Engleske i drugih manjih stranih država. Oseća se jasno, da je i njihov poslednji memorandum pisan pod direktnim uticajem Engleske, koja sa hrvatskim vodjama pravi diplomatske manevre u imperijalističkoj borbi sa Francuskom: U svojoj politici naslona na Englesku, hrvatski vodje postali su slepo orudje engleske imperijalističke politike, napustili su u stvari osnovni zahtev hrvatskog naroda: nezavisnost Hrvatske, postali su čuvari ugnjetачkog Versaljskog Ugovora i u njegovom okviru traže pravo samoopredeljenja hrvatskog naroda.

Mi ukazujemo hrvatskom narodu na pogrešnu politiku hrvatskih vodja, koja dolazi u momentu, kada su i hrvatski narod i ostali potčinjeni narodi u Jugoslaviji gotovi da ustanu na noge i založe se oružjem u ruci za svoju nacionalnu slobodu.

Mi smo uvereni, da hrvatske seljačke mase, hrvatski radnici i svi siromašni i opljačkani Hrvati ne odobravaju ovakvu politiku Krnjevića i Košutića. To nije hrvatska, to nije seljačka, to nije narodna politika.

Na napade diktature sa svojim krvavim kraljem na čelu, *hrvatske narodne mase odgovoriće ne memorandumima u korist Versaljskog mira i Lige Naroda, već ustankom sa nepokolebljivim zahtevom: slobodna i nezavisna Hrvatska Republika!* One će odgovoriti jedinstvenim frontom sa svima nacionalno-revolucionarnim elementima i revolucionarnom radničkom klasom. Sledjući verno ideji Stjepana Radića, hrvatski seljački narod biće u stanju zajedno s nacionalnim revolucionarima ostalih nacija, *ostvariti braćstvo u borbi i u pobjedi, i zasnovati Federaciju slobodnih republika radnih masa na Balkanu.*

R. Radev

Protiv krvave diktature Karadjordjevića u Makedoniji

U Makedoniji pod čizmom veliko-srpske diktature

Veliko-srpski diktatori upotrebljavaju različita sredstva da tlače makedonski narod. Lišili su ga političkih i građanskih prava, upregli ga u ekonomski jaram, podvrgli ga pljački kao u kolonijama, zatvorili mu škole i druge kulturne institucije i tako mu odnijeli nacionalna i najelementarnija kulturna prava. Veliko-srpski diktatori ne priznavaju makedonskom narodu pravo na opstanak i oni odlučše da ga kao takovog potpuno unište. Politika, koju oni provodjaju prema Makedoniji, sastoji se u pljački njenog prirodnog bogatstva, u izrabljivanju stanovništva i u nastojanju da promijene nacionalni karakter zemlje. Mi ćemo danas ispitati politiku, koju provodja veliko-srpska diktatura, da postigne ovaj zadnji cilj. Ova se politika očituje u rafiniranim sredstvima, kojima je svrha: asimilacija Makedonaca; ona se primjenjuje osobitim načinom na omladinu. Stotine različitih sportskih i drugih udruženja, organizovanih ekscurzija za makedonsku omladinu, stotine stipendista različitih srpskih škola — sistem vaspitanja u ovim školama ide za tim, da stvori od učenika veliko-srpske šovene — politika oslobodjenja od poreza, podjela zajmova zanatlijama od raznih državnih kreditnih ustanova, itd., itd. — sva ova sredstva idu za asimilacijom makedonskog naroda.

Ovi diktatori i sa svojom politikom kolonizacije Makedonije idu za istim ciljem. Ova se politika očituje također u fizičkim napadajima, proganjanju i uništavanju najsvijesnijih Makedonaca, u glavnom radničkih masa. Pokolji za pokoljem vršeni su nad Makedoncima. Za deset godina opstanaka Jugoslavije izvršena su u Makedoniji hiljadu četiristo ubistva. Samo u godini 1928. bilo je ubijeno trisetotine Makedonaca. Dnevne su pojave, osobito ovih zadnjih godina, da bezbrojni «izčeznu bez traga», budu ubijeni «radi pokušaja bijega», da se nalaze lješine po putu. Više hiljada Makedonaca bilo je prisiljeno da napuste svoju zemlju, da uteku u druge jugoslavenske krajeve ili dapače u druge zemlje. Nekoliko hiljada Makedonaca bačeno je u makedonske, srpske, hrvatske ili slovenačke tamnice. U toku 1924. bilo je proglašena takozvana politička amnestija. Dvije hiljade Makedonaca bilo je oslobodjeno iz tamnica. Ali malo docnije, opet makedonski seljaci, radnici, zanatlije i intelektualci napuniše ponovno te iste tamnice. Pogotovo nakon provokatorskih atentata u 1927. bio je makedonski narod izložen neopisivom teroru policije, žandarmerije, vojske, fašističkih organizacija i naoružanih kolonista. Od proglašenja otvorene veliko-srpske diktature do danas bilo je utamničeno preko dva-deset i pet hiljada Makedonaca.

Politički uapšenici podvrgnuti su neopisivim mukama, koje podsjećaju na sredovječnu inkviziciju. Poslije nego ih se drži u tamnicama više mjeseci, gdje kada više godina, puštaju se tada uapšenici — uglavnom polomljena zdravlja — kao nevin ili se šalju pred krvničke sudove.

Politički procesi sredstvo su diktature u njenom sistemu odnarođjivanja. U toku ovih zadnjih godina inscenirani su u nekoliko navrata mnogobrojni procesi u Skoplju, Velesu, Štipu, Bitolju i drugim makedonskim gradovima. Samo u 1928. bilo je održano šesnaest političkih procesa. Bilans: smrtnih kazna — samo u 1928. izrečenih devet, izvršenih pet —, a na hiljade godina robije.

Od uspostavljenja militarističko-fašističke diktature u kraljevini Karadjordjevića postalo je stanje makedonskog naroda nepodnošljivo. Politička ubistva postala su sistem. Od 56 političkih ubistva, koja je počinila diktatura, otpada polovina na Makedonce. Broj Makedonaca, koji su bačeni u tamnice, prelazi hiljadu. Usporedo sa ubistvima idu procesi, t. j. legalna ubistva.

Ovih je dana započeo u Kumanovu proces protiv 15 makedonskih radnika i intelektualaca. Zatim će slijediti procesi u Velesu, Strumici i drugim krajevima Makedonije.

Radi čega se optužuje ove Makedonce?

Radi «komunističkog i nacionalno-revolucionarnog djelovanja», radi toga «jer su članovi prevratničkih organizacija». Eto to su stereotipne optužbe krvave fašističke diktature. Iste ove optužbe uvijek se ponavljaju u svim procesima protiv makedonskih građana: optužuje ih se, da su članovi ilegalnih organizacija, da podržavaju vezu sa protivnicima srpske države, da su učestvovali u komunističkom pokretu ili da primaju *Makedonsko Delo*, *Balkansku Federaciju* i ostale publikacije UMRO Ujedinjene.

Cilj je diktature, da nadje načina, kako može da sudi ovim građanima po zakonu o zaštiti države. A da dade neku zakonsku podlogu kaznama, koje izriču njeni sudovi, diktatura je, ne imajući nikakvih dokaza, uvela mučenja, da iznudi «priznanja».

Obaviještenja, koja nam dolaze o mučenjima, kojima su izvršeni optuženici i koja vrše najodličniji predstavnici same diktature, kao skopljski veliki župan Naumović, dokazuju najbolje divlju okrutnost režima. Barbarski je taj režim, čije su žrtve uapšenici: ovi više dana ne primaju nikakve hrane, ne smiju da primaju posjeta, duvana, itd., a oduzeta im je mogućnost, da sebi osiguraju ozbiljnu obranu. Inkvizicija, koju provode tlačitelji, inscenirani procesi, koji se jedan za drugim provodjaju u neodrživo stanje, u kome se nalazi makedonski narod — sve ovo izazivlje ogorčenje čitavog kulturnog svijeta. Ovo ogorčenje našlo je odraza u brzojavima, koje su uputili najodličniji predstavnici naprednog javnog mišljenja, šefovima Bijele Ruke, predsjedniku vlade Živkoviću i predsjedniku Državnog Suda u Beogradu (mi objelodanjujemo malo niže dva od ovih telegrama).

Ovi predstavnici javnog mišljenja, time što protestuju protiv mučenja i traže potpunu političku amnestiju, ukazuju na glavni uzrok ovog stanja a to je režim sam. To je razlog, zašto ovi predstavnici javnog mišljenja podupiru zahtjev makedonskog naroda, da on sam ravna i upravlja svojom sudbinom, kako hoće; to je razlog, zašto ovi predstavnici podupiru makedonski narod u njegovoj borbi za slobodom i ujedinjenjem.

Ovakvo stanje ne može više da traje. Učinit će se kraj barbarskim režimima, kojima je podvrgnuta Makedonija, rasčerečena i postavljena danas pod čizmu veliko-srpske diktature, bugarskog fašizma i grčkog šovinizma. Režimi će pasti kao posljedica masovne revolucionarne borbe, koju vodi makedonski narod sa ostalim masama balkanskih potlačenih naroda. I na taj dan oslobodjenja biće slavljen i Federacija Slobodnih Narodnih Republika Balkana.

D. Vlahov

15 Makedonaca pred Državnim Sudom u Beogradu

Na 28. januara započeo je pred Državnim Sudom za zaštitu države proces protiv 15 Makedonaca iz Kumanova (Severna Makedonija). Nakon otkrića tajne štamparije u makedonskom gradu Velesu i istovremenim masovnim hapšenjima u raznim mestima Makedonije, Hrvatske, Bosne i t. d. uhapšeno je u Kumanovu nekoliko tuceta intelektualaca, zanatlija i radnika. Svi su bili optuženi, da su vodili komunističku i nacionalno-revolucionarnu propagandu u pravcu jedne nezavisne Makedonije i Balkanske Federacije i da su bili članovi protudržavnih i prevratničkih tajnih organizacija. Za vreme istrage moralo se kraj svih nastojanja policije najveći deo uhapšenika pustiti na slobodu. Samo 15 osoba mogla se «dokazati krivnja» i to sledećima:

Kiril Burmazov, šloser; *Nikola Tanev*, gvozdjar; *Angel Dirčev*, trgovački pomoćnik; *Kosta Popov*, trgovački pomoćnik; *Mihajlo Kiver*, kožarski radnik; *Aleksa Sanko*, krojački radnik; *Cvetko Mičenkov*, kožarski radnik; *Mile Spasov*, kožarski radnik; *Dimitrije Velkov*, tišler; *Strahil Bajlovečki*, trgovac; *Traško Stamenkov*, student; *Milan Mijalković*, gimnazijski profesor; *Trifun Trajkov*, frizer; *Kiril Mladenov*; *Kiro Aleksov*.

Ali kako im se «dokazala krivnja»? Nije nadjen nikakav optužni materijal i nikakvi optužni momenti. Jedino, što je policija uspjela da dobi, bila su «priznanja» nekoliko uhapšenika. Jedno pismo iz zatvora opisuje iznudjavanje ovih «priznanja» ovako:

Hapšenja sprovodila su se u julu 1929. godine. *Svi hapšenici držani su 6 dana bez jela*, dobili su samo nekoliko kapi vode. Na taj način hapšenici su fizički posve smalaksali. A sada, kada su fizički bili posve propali, začela su mučenja sa svim metodima moderne inkvizicije. *Hapšenici su bili tučeni gumenim štapovima, kožnatim bičevima i volovskim žilama. Bacali su ih na pod, gazili čizmama i boli mamuzama*. Vezali su ih kao volove za jedno drvo i tukli po tabanima. Mučili su ih još na razne načine, dok žrtve nisu bile polumrtve. Davali su im injekcije, da se vrate u svest i da bi se mučenja mogla nastaviti. To se je produžavalo tako dugo, dok hapšenici nisu bili pripravnici, da potpišu od policije prgotovljene protokole, koji su sadržavali «priznanja». Na taj način došlo je do «priznanja» nekolicine hapšenika, kojim se pokušavalo i ostale hapšenike terefiti.

U primenjivanju raznih metoda inkvizicije i svireposti osobito se istakao policijski oficir Čeda Angjelković. Na mučenjima sudelovali su svi organi policije — od običnih žandara preko upravnika grada sve do velikog župana, *generala Naumovića*. *Ovaj poslednji došao je specijalno za tu svrhu iz Skoplja, naredio je, da se hapšenici u njegovoj pristupnosti muče i vlastoručno je u mučenjima sudelovao*.

Nekoliko uhapšenika postali su bogalji i nesposobni su za dalji život i onda, ako ih se smesta pusti na slobodu.

Za proces, koji počinje 28. januara preduzela je policija i državno odvjetništvo sve mere, da grozote u tamnici ne dodju na svetlo dana, i da dodje do sigurne osude optuženika. *Državni odvjetnik odbio je sve svedoke, koje je stavila obrana* i pripustio na proces jedino svoje svedoke, koji su isključivo policijski agenti.

U zatvoru u Velesu nalazi se još 18 Makedonaca, čije se procese pred državnim sudom takodjer treba u najskorije vreme održati. O njihovim doživljajima u zatvoru mi ćemo još govoriti. K.

Protesti svjetskog javnog mišljenja

Nepodnošljivo stanje u Makedoniji pod veliko-srpskim jarmom, uapšenje više od hiljade makedonskih građana, užasna mučenja političkih uapšenika i odvratni procesi, koji se neprestano provadjaju, izazvali su gnjušanje i revolt u čitavom kulturnom svijetu i prostrujao je snažni val prosvjeda kroz napredno evropsko javno mišljenje.

Niže donosimo-između stotine njih — dva protestna brzojava.

Predsjednik vlade Živković

Beograd

Više od 1000 političkih uapšenika u Makedoniji čame u tamnicama pod vašim terorskim režimom. Oni tu gnjuju pod nesnošljivim okolnostima, podnose užasna i neprestana mučenja sa strane policije i vojničkih organa, u ovim mučenjima aktivno sudjeluju i predstavnici centralne vlade. Političkim uapšenikima je zabranjeno, da primaju hranu, duvan, posjete ili knjige. Sada «sudi» državni sud 15-torici makedonskih nacionalnih boraca, kojima nije dopušteno, da biraju svoje branitelje i da pozovu na preslušanje svedoke obrane. Iza ovoga procesa dolaze na red drugi, bez kraja i konca. Mi protestujemo najodlučnije protiv ovih čina i zahtjevamo, da se optuženici bezodvlačno puste na slobodu; zahtjevamo, da se jednom svrši sa ovim procesima i da se izda potpuna i sveopća politička amnestija. Čitav kulturni svijet žigoše režim terora i najodlučnije podupire pravedni zahtjev makedonskog naroda za postignućem prava samoodređenja.

Fan Noli, bivši albanski ministar-predsjednik; Egon Erwin Kisch, književnik; Dr. Schminke, opć. liječnik u Berlinu; Dr. Maks Hodann, opć. liječnik u Berlinu; Profesor Fries; Arnim T. Wegener, glumac; Dr. Alfons Paquet, književnik; Profesor Alfons Goldschmidt; Profesor Feliks Halle; Dr. Apfel, advokat; Erich Mühsam, književnik; Dr. Alexander, nar. zastupnik; Dr. Herzfeld, advokat; Herwarth Walden, glavni sekretar saveza «Slobodni Balkan».

Predsjednik vlade Živković Državni Sud

Beograd

Prigodom procesa 15-torici makedonskih nacionalnih boraca iz Kumanova, koji se sada vodi pred vašim državnim sudom i kome će sledovati drugi isto tako odvratni procesi, protestujemo najodlučnije protiv uapšenja hiljade boraca, protiv mučenja, protiv nedopuštanja svake realne obrane, protiv užasnog postupka sa političkim uapšenikima; tražimo, da se okrivljenici bezodvlačno puste na slobodu; tražimo dalje opštu političku amnestiju; podizemo protest protiv režima terora, koga se primenjuje protiv junačkog makedonskog naroda; podupiremo njegov zahtjev za samoodređenjem.

U ime 150 udruženih organizacija, koje predstavljaju potlačene narode celog sveta:

Za ekzekutivni komitet i za nacionalnu nezavisnost:

Jawaharlal Nehru, predsednik indijskog nacionalnog kongresa, Indija; Huang Ping, Kina; S. Saklatvala, Indija; Mohamed Hatta, Indokina; Fuad Chimali, Sirija; Ford, crna rasa; Herclot, Francuska; Bridgeman, Engleska; Pollitt, Engleska; Fimmen, Holandija; Münzenberg, član parlamenta, Nemačka; V. Chattopadhyaya, Indija; Sen Katayama, Japan; Soleiman Mirza, Perzija; Hamdi el Husseini, Arabija; Roger Baldwin, Ujedinjene Države; Scott Nearing, Ujedinjene Države; Gospodja Despard, Irska; Leon Werth, Francuska; Guido Miglioli, Italija; Profesor Nejedli, Čehoslovačka.

Rezolucija

Na velikom, javnom radničkom zboru u Seraingu (Belgija) 19. januara 1930. god. sakupljeni radnici — emigranti iz Jugoslavije osudjuju i najodlučnije protestuju protiv krvavog režima vojno — fašističke diktature u Jugoslaviji.

koji mučki ubija, zverski muči, batina i drži u tamnicama hiljade boraca za ekonomsko i nacionalno oslobođenje radnika i seljaka u Jugoslaviji;

koji sa svojom velikosrpskom imperijalističkom politikom nacionalno ugnjetava, ekonomski bezmerno pljačka i predaje u eksploataciju inostranim zelenašima radni narod Jugoslavije i

koji u savezu sa velikim imperijalističkim silama priprema nove imperijalističke ratove, osobito rat protiv Sovjetske Unije (S.S.S.R.) trošeći za oboružanje milijarde od naroda opljačkanih novaca.

Na velikom zboru prisutni radnici — emigranti izjavljuju, da će sa svim silama i sredstvima podupirati revolucionarnu borbu za srušenje diktature i njezinih šefova Aleksandra Karadjordjevića i generalske krvopije Živkovića, podupirati će borbu i protiv hrvatske i slovenačke gospode, koja je sada posle 10 godina varanja naroda pokazala svoj pravi prljavi obraz i otkriveno podupire diktaturu ili sa bezdežnošću daje diktaturašima slobodne ruke.

Na zboru sakupljeni radnici emigranti iz Jugoslavije, znajući da režim diktature u Jugoslaviji podržavaju inostrane kapitalističke sile, izjavljuju, da narodi u Jugoslaviji nikad neće priznati zajmove i dogovore, pravljenе sa Aleksandrom Poslednjim i njegovim pomoćnicima.

Na zboru sakupljeni radnici pozdravljaju revolucionarnu borbu i njene borce za obaranje diktatura i izjavljuju njima svoju punu solidarnost i pozivaju emigrante, — radnike i seljake iz Jugoslavije, da u svima zemljama stvore komitete i organizuju emigraciju za borbu protiv diktature i njezinih pomagača, gospode iz Zagreba i Ljubljane i socijalista-diktaturaša.

Dole sa vojno-fašističkom diktaturom u Jugoslaviji!

Dole sa krvavom monarhijom!

Dole sa imperijalističkim ratom!

Živela Sovjetska Unija!

Živeo radničko-seljački savez i radničko-seljačka vlada!

Živela Balkanska Federacija radničko-seljačkih republika!

Živela komunistička internacionala, vodj svetske revolucije!

Istinski mir na Balkanu

Balkanska službena štampa nastoji u kratkom osvrtu na prošlu godinu i u predviđanju raznih mogućnosti u budućoj godini, da proklamuje volju za mir odnosnih svojih vlada. To je samo osebnost stila. Sve vlade slave svoje miroljubive težnje, pa i onda kada se naoružavaju do zubi, kada vrebaju na susjede, kada svajesno i očigledno pripravljaju rat. Gosp. Ljapčev i general Živković traže bez ikakvih skrupula Nobelovu nagradu za mir; to je gotova stvar. Njima je do toga stalo, kao što i njihovim balkanskim drugovima Venizelosu i Maniu samo da prevare svoje narode. I opet jedanput više čulo se govoriti o srpsko-bugarskom i rumunjsko-grčkom približenju. Ovu kombinaciju treba usporediti sa svim ostalima, koje se predlažu na drugim mjestima i koje se nazivlju: sredozemni Locarno i Locarno Tihog Oceana, itd. Tako se misli formulama maskirati realnost, kao da bi Engleska pristala, da bude obranički sudija između Sjedinjenih Država i Japana u Tihom Oceanu, ili kao da bi posredovala između Francuske i Italiju u Sredozemnom Moru, kao da bi mogao biti zaključen jedan sredozemni ugovor sa zakletim potpisima Italije i Jugoslavije, ili jedan takav bez potpisa Jugoslavije.

Inicijativni predlog, koga je Briand predložio pomorskim silama ili onaj, koga je tokijska vlada najavila washingtonskoj vrnjedi tačno isto toliko, koliko i hipotetičke konstrukcije balkanskih država. Danas Cafandaris prihvaća ideje, koje je nekoć razvijao Venizelos. Vlade Beograda, Sofije, Bukaresta, Atene, pa i Tirane i Angore pristupile bi u jednu zajedničku grupaciju. To bi značilo pretpostaviti, da je riješen problem njihovih međusobnih odnosa, značilo bi likvidaciju postojećih razmirica, koje zauzimlju često oblike napetog stanja. Treba neprestano pobijati utopiju, kada je u protuslovlju sa očevitim činjenicama, kada ona ima samo tu svrhu, da uspava duh naroda i da parališe njegovu akciju. Oni, koji propagaju ovakve kombinacije — u prvi mah simpatični ljudskoj zajednici — najgori su neprijatelji mira. Njima je dobro poznata praznina njihovih deklamacija, ali oni nastoje da tim deklamacijama odvrate pozornost ljudi, koji uistinu hoće da organizuju mir.

Konferencija u Hagu još je jedanput podvukla antagonizam, koji postoji u istočnoj Evropi. Tamo je s jedne strane Mala Antanta, s druge su strane države, koje su na temelju mirovnog ugovora dužnici Jugoslavije, Rumunjske i Grčke. Mala Antanta uzela je sebi za zadaću, da gospodari ovim državama. Ali rasprava, u svojoj sadržini finansijska, morala je nužno da uzme politički karakter, što se je i dogodilo. Veliki miroljubivi protesti, o kojima smo već govorili, još odjekuju, kada se Bugarska svadja sa svojim vjerovnicima,

koji neće da pod nikakvu cijenu odustanu od svojih potraživanja. Pa ako se dvije stranke prepiru sa takvom žestinom, kada se radi o nekoliko miliona više ili manje, kakav je onda tek njihov antagonizam, kada je u pitanju zarobljenje miliona ljudi.

Mi smo rekli da je nemoguća miroljubiva pregrupacija istočne Evrope u sadašnjem političkom i socijalnom sistemu. Ovaj sistem današa posvuda ekspanziju buržujskog nacionalizma. Lako je nabrojiti i definovati faktore, koji se protive takvim promjenama.

Tu su na prvom mjestu dinastički interesi. Šef Karađordjevića udružio se ja sa srpskom militarističkom klikom, jer on uvidja veoma dobro, da bi se njegovo prijestolje brzo srušilo bez podrške oficira. Aleksandar I. nalazi se u istim okolnostima kao i španjolski Alfons XIII. Ljapčev drhée pred bugarskim generalnim štabom. Rumunjski generalni štab stvara zakone u Bukarestu, koje šef vlade, pa bio to Ventila Brătianu, Averescu ili Maniu provadja, jer ova kamarila oficira ne bi nikako oprostila suverenu, koji bi oduzeo razlog njihovog opstanka, time, što bi pristao na jedan ugovor trajnog mira, ako bi ovaj ugovor bio moguć.

Tu su na drugom mjestu interesi socijalnih oligarhija: veleposjednici, veleindustrijalci i bankari. Balkanske države poprimaju sve više i više karakter kapitalističkih država, kako ih je Marx definovao. A socijalna oligarhija svake države na balkanskom poluotoku u teškom je sukobu sa oligarhijom drugih država, kada je u pitanju osvojenje ekonomskih emporija. Koliko je vremena trebalo, da Jugoslavija i Grčka uredi pitanje međusobnih ekonomskih odnosa? Takav je isto problem između Grčke i Bugarske, koja traži izlaz na egejsko more i taj je problem — izgleda — za sada neriješiv. Sve dok postoje ove suprotnosti (a one su bitna karakteristika sadašnje ekonomsko-socijalne strukture), ostat će balkanska pacifistička pregrupacija samo jedno fantastička slika.

Lako je svim buržoazijama, između jadranskog i egejskog mora, provodjati čistu politiku okrutnog proganjanja prema dole: raspuštanje radničkih organizacija, stroge mjere protiv studenata u Grčkoj, organizovanje mnogobrojnih procesa u Jugoslaviji i Bugarskoj, hapšenje na stotine radnika u Rumunjskoj, ali ih konkurencija dijeli jedne od drugih. Njih dijeli još i proganjanje narodnih manjina. Ove manjine nastoje naravno, da se oslone na druge države u borbi protiv one koja ih proganja. Nijedna balkanska država nema homogenog stanovništva, a nijedna, usprkos ugovora i primljenih obveza, ne poštuje prava narodnih manjina. Svuda se susreće režim bivšeg habsburškog carstva, režim bivših ruskih careva. Vršu se porobljivanje radnika i seljaka buržoaziji, nalaze se tragovi feudalizma. Hrvati, Slovenci, Bosanci, Crnogorci, Makedonci, stanovnici Dobrudže, Besarabije tuže se u masama na ropstvo, koje im se nameće i na nasilje, koje se na njima vrši, svaki put, kada traže malo slobode. Postupak generala Živkovića sa Hrvatima i postupak Maniu sa Dobrudžom najbolje objašnjaju ovo stanje.

Nije potrebno da ponovimo ono, što smo toliko puta razjasnili: upliv, koga vrše velike sile, Francuska, Italija, itd., da prisvoje vlast na Balkanu. Ova borba za vlast uz ostale motive međusobnog dijeljenja podržava balkanski poluotok u stanju slabosti i nesloge.

Kada se jednog dana podigne balkanska federacija na jasno oertanim temeljima, između ostaloga uništenjem dinastija i oligarhija, odmah će nestati i problema nacionalnih manjina, jer je svrha ove federacije, da izjednači sve narode i svima dade mogućnost života i razvitka. Samo će ova demokratska federacija, osnovana na uništenju privilegija, donijeti istinski mir na Balkanu. Sve drugo samo je utopija i pogibeljno zavaravanje.

Paul Louis

Naša anketa

kod znamenitih evropskih političara i književnika
o Balkanskoj Federaciji

Feliks Challaye

Feliks Challaye rodio se je u Lionu 1 studenoga 1875. Docent je filozofije i licejski profesor u Parizu. Pod uplivom Žana Jaurès-a postao je socijalista i ostao vjeran njegovom idealu. Tri je puta putovao oko svijeta i ponajviše boravio u Japanu, zajedno sa istraživačem Savorgnanom de Brazza posjetio je iakođer središnju Afriku. Osobito se je posvetio obrani urođenika, ugnjetavanih u svim kolonijama. Do početka rata bio je predsjednik „Lige za zaštitu urođenika“. Sada je potpredsjednik „Lige proti kolonijalnom tlačenju i proti imperija-

lizmu“ i član centralnog komiteta „Lige za obranu čovječijih prava“.

Glavna su mu djela: „Francuski Kongo“ (Alcan 1909); „Ilustrovani Japan“ (Larousse 1915); „Politička Kina i Japan“ (Alcan 1921); „Znanstvena i moralna filozofija“ (Nathan 1923); „Psihologija i Metafizika“ (Nathan 1925); „Japansko srce“ (Payot 1927) i t. d.

Vašu ste anketu danas upravili starom prijatelju Makedonije i balkanskih naroda. Još njesam mogao da udjem u kontakt sa ovim narodima na licu mjesta — uvjeren sam u njihove osobite sposobnosti i čar — uvijek sam ih branio u člancima zajedno sa Francis de Pressensèom i Žanom Jaurèsom. Zajedno sa ovima tražio sam pravedno riješenje ovih problema, osobite u člancima, koje sam tada pisao u „Revue du Mois“.

Nadošao je svjetski rat. Rat, triumf brutalne sile, nije kadar, ma reklo se štomudrago, da ostvari pravo, da promiče prosvjetu. Riješenje, koje donosi rat ne odgovara našem ljudskom idealu kao što niti manifestacije same prirode.

Neizbježno je, da su neke posljedice krvavog pokolja nepravedne.

Medju najgore posljedice svjetskog rata brojim podjelu Makedonije i produženje „balkanizacije“ Balkana.

Bez obzira na želje njenih stanovnika — bila je Makedonija iskasapljena. To je teška povreda našeg ideala pravednosti.

Balkan uopće, a Makedonija napose ostaje zgodno tlo za intrige suparničkih imperijalizama, koji se ovdje kao i svuda drugodje bore, da prisvoje kolonije i interesne sfere. Velika je to pogibelj za mir svijeta.

Nije samo Makedonija žrtva ovog nesretnog režima. Svuda su lišene narodne manjine onih elementarnih sloboda bez kojih je nemoguće živjeti slobodno i veselo.

U balkanskim zemljama okrutno su proganjani svi slobodni duhovi i sva plemenita srca od nezasičnih, egoističnih, ugnjetavačkih, u isto doba kukavičkih i okrutnih — jednom riječi „mussolinijevskih vlada“. Tobožnja „zaštita države“ služi samo kao izlika za užasne nepravde kao što u balkanskim državama tako i u azijskim i afričkim kolonijama, koje su pod jarmom evropskog imperijalizma.

Čini mi se, da je „Balkanska Federacija“ jedino riješenje problema: federacija država ili autonomnih kantona, a narod bi sam plebiscitom odredio njihove granice.

Bez sumnje, da neće krvnici-kraljevi i tirani-diktatori, pod čijim jarmom stenju balkanski narodi, svojevrijno prihvatiti ovo razumljivo riješenje. Potrebno je, da jaki zadah revolucionarne demokracije predje preko njih, da ih slomi, da ih obori.

Medjutim moraju svi balkanski pristaše federativnog ideala uznastojati, da uguše besmisleni mržnju, koja još dijeli ove nesretne narode. Nema zapravo nikakvog interesa, koji bi rastavljaio bugarske, srpske, grčke radnike. Samo njihovi gospodari crpe korist od njihove nesloge. Velika je to zadaća: utišavati mržnju, koju kroz stoljeća gaje egoističke vlade, u njihovoj službi stojeći odgojitelji i od njih plaćeni publiciste. Izvršenje ove zadaće bit će intelektualna i moralna revolucija, najdublja, najsnažnija od svih revolucija.

Zašto ne bi balkanski pristaše federativnog ideala tako radili kao da bi njihov ideal bio već ostvaren. Hindusi pod engleskim jarmom ustanovili su pokraj institucija, koje su uspostavili njihovi tlačitelji svoj „narodni kongres“; zašto ne bi stanovnici Balkana osnovali svoj parlament, koji bi prglasio jednako pravo za sve i koji bi pripravljao organizaciju plebiscita, koji bi pod međunarodnom kontrolom odredio granice država i kantona, koji bi sastavljali budući federaciju.

Svi republikanci Balkana moraju da se posvete ovoj plemenitoj zadaći! Morate uz slobodoumne elemente povući u vaše kolo radnike i seljake! Duševni i tjelesni radnici sačinjavaju veliku, harmoničku snagu, od njih će morati proteći i proteći će kao i drugodje bolja budućnost Balkana. Sjedinite se još danas u neprijateljske zemlje podijeljeni stanovnici Balkana!

Feliks Challaye

БАЛКАНСКА ФЕДЕРАЦИЯ

ДВУСЕДМИЧЕН ВЕСТНИК

ОРГАН НА ПОТИСНАТИТЕ НАРОДИ И НАЦИОНАЛНИТЕ МАЛЦИНСТВА НА БАЛКАНИТЕ

В Македония под ботуша на великосржбската диктатура

Великосржбските диктатори употребяват разни средства за да угнетяват македонския народ.

Те го лишиха от политически и граждански права, подложиха го на непоносим економически гнет и на един режим на колониален грабеж, закриха му училищата и разните други културни институти, като по тоя начин му отнеха и най-елементарните национални и културни права — те не признават правото на съществуване на македонския народ като такъв — и го подложиха на физическо изстребление. Политиката, която те преследват спрямо Македония, е да използват нейните богатства и труда на населението и да изменят националния характер на страната.

Ние ще се спрем днес върху политиката на великосржбската диктатура за постигането на последната цел.

Тая политика се изразява в прилагане на най-префинени средства, целящи асимилирането на македонците. С особено усърдие тия средства се прилагат спрямо младежта. Спортни и разни други подобни дружества, екскурзии, стипендии, давани на млади хора, за да следват в сръбски училища, системата на обучение и възпитание в тия последните — да подготвят сръбски шовинисти — политиката по облагането с данъци, отпускането на кредити на еснафи от разни държавни кредитни учреждения и пр. — всички тия и подобни на тех средства целят асимилирането на македонския народ. Също такава цел, да се измени националния характер на страната, диктаторите преследват с политиката, която прокарат с колонизацията в Македония.

Тая политика се изразява още в физическия терор и изстребление и в изгонването на по-събудените македонци, предимно из средата на трудящите се маси. Масови кланета беха извършени над македонци. През време на десетгодишното съществуване на Югославия, в Македония се извършиха 1.400 политически убийства. Само през 1928 год. беха избити над 300 души македонци. «Безследни» изчезвания, убити «при опит за бегство», намерени трупове на македонски селяни — всичко това стана обикновено явление, особено през последните години. Неколко хиляди македонци беха принудени да напуснат своите родни места и да избегат въвн от Македония — в останалата територия на Югославия или в други държави. Освен това, неколко хиляди македонци беха хвърлени в затворите и пръснати по разните зандани в Македония и в други части на Югославия — Сърбия, Хърватско, Славония. През 1924 год. се даде некаква амнистия — около 2.000 македонци излезнаха от затворите, за да бъдат те, след кратко време, отново препрълнени с македонски селяни, работници, еснафи и интелегенти. Особено след провокаторските атентати през 1927 год., македонския народ бе подложен на нечуван терор; той проище какски от зодумите на сръбската полиция, жандармерия и войска, от сръбските фашистки организации и от въоръжените колонисти. От установяването на великосржбската диктатура до сега, над 25 хиляди македонци са минали през нейните каземати. Арестуваните са подложени на големи мъчения. След като престоят дълги месеци, а много често и по една и две години в затворите, някои от арестуваните, превърнати в недъжави хора от мъченията на които са били подложени, се освобождават, като невинни, а повечето биват изправяни пред съдните — палачи.

Процесите са едно от средствата, с които диктатурата си служи за да прокара своята денационализаторска политика. Такива се устройват непрекъснато. През последните години беха устроени процеси в Скопие, на неколко пжти, Велес, на неколко пжти, Щип и Битоля, също тъй на неколко пжти, както и в други македонски градове. През 1928 год. беха устроени 16 политически процеси. Балаца — смъртни присъди (само през 1928 год. беха произнесени 9 смъртни присъди, от които 5 души екзекутирани) и хиляди години строг тъмничен затвор.

От като се установи воено-фашистката диктатура в царството на Карагеоргиевичите, положението на македонския

народ стана нетърпимо. Убийствата се въведоха в система. От извършените от воено-фашистката диктатура убийства на работници и национални деятели, които достигат цифрата 56, около половината се падат на Македония. А броя на македонците, находящи се в затворите, надминава сега хиляда души. Едновременно с убийствата, следват и процесите, т.е. убийства по съдебен ред.

Тия дни започна разглеждането на процеса на 15 души македонски работници и интелегенти в Куманово. След него ще последват процесите на македонци от Велес, Струмица и други места на Македония.

В какво се обвиняват тия македонски граждани?

В комунистическа и национал-революционна работа, в принадлежност към противодържавни и разрушителни организации. Това са стереотипните обвинения на хърватата фашистка диктатура. Също такаъв характер имаха обвиненията, които белградските диктатори отправяха към македонците, през време на досегашните процеси:

Обвиняемите били участвували в нелегални противодържавни организации, те били в връзка с противниците на сръбската държава, били участвували в комунистическото движение, намерени били у тех вестниците Македонско Дело, Балканска Федерация или литература на ВМРО Обединена.

Целта на диктатурата е да може да съди тия македонски граждани по закона за защита на държавата. И за да може да даде законен характера на наказанията, които тя би искала да наложи, при липса на материали, въз основа на които би могла да ги осъди, тя прибегва към познатите средства на инквизицията за да се съдобие «признания».

Сведенията, които получаваме относно безчовечните мъчения, на които арестуваните са подложени, за участието на виши представители на диктатурата в тия мъчения, какъвто е случая с скопския жупан Наумович, отврагителния режим на който те са подложени в затворите — същия режим се практикува и спрямо затворниците в другите зандани — оставянето им в продължение на няколко дена без храна, непозволяване на техните близки да им донесат храна, тютюн и да ги посещават, отнемане възможността да имат една истинска защита —, всичко това потвърждава за лишен път изложеного по-горе за политиката на великосржбската диктатура по отношение на Македония.

Инквизиционния режим, на който са подложени политическите затворници в Македония, инфенцирането на процеси и непоносимото положение, в което се намира македонския народ, предизвикаха възмуцението и протестите на цивилизования свет. Това възмуцение и протести се изразиха в телеграмите, които видни представители на евронеийского прогресивно мнение и на потиснатите народи в целия свет отправиха до шефа на белата ржка, министър председателя Живкович и до председателя на държавния съд в Белград.

Тия представители, обаче, не се задоволиха само с протести, те не се ограничиха само да искат да се премахнат мъченията и да се даде пълна политическа амнистия. Те посочиха и на причините, които предизвикват това положение — самия режим. За това и те подкрепят в своите телеграми искането на македонския народ, да разпорежда сам с своите съдбини; за това и те подкрепят неговата борба за освобождение и обединение.

Това положение не може повече да продължи. То ще бъде изменено.

Ще се тури край на варварския режим в Македония под великосржбската воена диктатура, както и на тия в Македония под българския фашизъм и гръцкия шовинизъм! Ще бъдат сгромолясани тия режими и това ще се постигне по революционен път, при съвместната масова борба на македонския народ с останалите потиснати народи и класи на Балканите! И този ден ще се ознаменува с установяването на Федерацията на свободните балкански народни републики.

Д. Влахов

Единството в добруджанското движение.

Катастрофалния завършек на българската войнствена олитническа повелча след себе си и пълния банкрут на анексионизма и върховизма в добруджанското движение. Великият Добруджански Събор осъди миналото, в което движението е култивирано под влиянието на шовинистическите стимули и завоевателните стремежи на българските правителства. Съборът изправи на крак едно масово движение, като посочи главните линии за развитието му в пълната еманципация от политиката на империализма и от тази на българските и балкански правителства, в единен фронт на национално и социално поробените, за извоюване на свободата и независимостта на Добруджа.

С деведююнската реставрация и фашизъм обаче, спотайлите се агенти на интересите на българските чорбаджии в еред добруджанското движение надигнаха отново глава, и се наредиха в фронта на фашизма, срещу трудящите се маси и техните движения. Идеино и политически разбити и компрометирани, в началото още твърде слаби, тия агенти на българската власт се опитаха да се реабилитират и закрепят чрез съюз с левницата в добруджанското движение. Заедно с фашисткия поход срещу трудящите се маси в България, започна и удара върху добруджанското движение. Съюза с левницата биде скъсан, по видните й представители хвърлени в затворите, други избити, а над бежанските маси започна прилагането на кървав терор за техното сандардисване. Чрез въоръжената си банда от криминални престъпници — В. Д. Р. О. и сж активното съдействие на българската власт, добруджанските оръдия на последната започнаха насилственото заграване на управите на дружествата и съюза «Добруджа», като ги узурпират по този начин и поднасяха в услуга на властта. В полицейските и терористически конгреси след 1925, те пристъпиха към последователното ликвидиране с лепеналите в устава на организацията принципи на Великия Добруджански Събор и към прокламиране интересите на българската държавна политика. В резултат на този поход, върховизма успя да плени ръководствата на една част от дружествата и съюза «Добруджа». Добруджанската емигрантска маса се противопостави обаче още по-резко срещу неговите насилнически домогвания и борбата за освобождението на организацията от узурпаторството и продажничеството се отпочна още по-упорито от страна на масите отдолу, срещу загравените и държани чрез насилнически ръководства и позиции на върховизма. Всека отделна проява в това направление, обаче, се натъжаваше на терористичните средства и безакония на узурпаторите и срещаше пред себе си въоръжения бандитизъм на В. Д. Р. О. и българската полицейска власт.

Продалите се в служба на българската държавна политика добруджански върховисти, в съюз с социал фашизма, намират изпълнението на своите задачи, поставени им от тази политика, в дезорганизирането на движението, пасифициране на добруджанските емигрантски маси, откъсването им от освободителните национал-революционни борби на населението вътре в Добруджа, възпрепятстването на едно масово развитие на емигрантските организации, чрез отчуждаването и поставяне прергади за левите добруджански емигрантски маси в дружествата. Чрез изключвания от рода на тия в дванадесетия (Шуменски) конгрес, прогонването на делегатите от Разградския Конгрес, недопускане чрез полиция участието на болшинството на софийските членове в дружественото събрание, общото опразване на организациите и пр. — за нагаждането на организираното движение към интересите на българската държавна политика, чрез превръщането му в една формална инстанция, скачена сж софийските министерства. Защото стана очевидно, че пред добруджанските маси, върховизма е фалирал и той не може да си създаде опори в еред тех и ги повлече след себе си. Срещайки, обаче, отпора именно на тия маси, той се чувства безсилен сам и с подкрепата, която му дава властта, да изпълни своите задачи. Той търси вече и други съюзници, които намира в лицето на фашистката В. М. Р. О. на Ив. Михайлов. Според последните вести, В. Д. Р. О. и Михайловистите водят преговори, чиято цел е свикването на една обща конференция, за постигането на единодействие в усилията им да спасят своята обща, осъдена кауза.

При подобна обстановка, добруджанската емиграция се вижда заставена да поведе още по-решително борбата за спасението на движението. Болшинството на софийската организация, подкрепена от Добруджанския Младешки Съюз, софийската младежка организация и добруджанското студентско дружество «Роден Край» прокламира Централен Добруджански Акционен Комитет, начело с видния добруджански деец Д-р П. Вичев за повеждане дружно борбата против натрапничеството и насилието в добруджанското движение в

България и против робството в Добруджа. Издадено е изложение-апел на комитета, където между другото са издигнати и следните лозунги под които се повежда борбата:

«За една единна Свободна и Независима Добруджа».
«За Федерация, при пълно равноправие на балканските освободени народи. За единна борба на потиснатите народи в Ромъния. За единна борба на потиснатите народи на Балканите. За единна борба на потиснатите народи в Европа и Света».

Организираната борба, която предприема днес Централния Добруджански Акционен Комитет цели, както да освободи добруджанските организации в България от върховизма и насилието, така също и да координира борбите на емиграцията с интересите на целокупното освободително движение. Поставени при обстановката на непосредствено давление от страна на българската власт, организациите в България са гласкани по пътища които са били в разрез и против единството в освободителните борби на движението вътре в Добруджа, и на емиграцията в България и в чужбина. Като открива решителен организиран фронт срещу разединителите, Централния Добруджански Акционен Комитет и емиграцията в България изграждат единството в целокупното добруджанско освободително движение между неговите сили в Добруджа, България и чужбина.

Н. Илиев

Една отлична фашистка компания

На 2 януари т.г. е била открита в Прага една конференция на югославянските студентски съюзи от Европа. Конференцията е била организирана с средства от безотчетните фондове на белградската диктатура. Един от главните организатори е бил д-р Младен Ханджиев от Лайпциг, един от десничарите в земеделския съюз от групата Тодоров-Обов, платени агенти на великосръбския режим.

Целта на конференцията е била, да издигне в чужбина авторитета на компрометираната диктатура от една страна и да прокламира великосръбската империалистическа идея за една голема, разширена, обгръщаща и България, Югославия, от друга страна.

Д-р Младен Ханджиев се е обхрнал за морална подкрепа към Херман Вендел, познатия политически агент на великосръбския империализъм. Последния годин е приел поканата с готовност и е пожелал да бъде главен референт на тази фашистко-великосръбска шпионска конференция. Наистина, малко хора можеха да допустнат, че Херман Вендел може да бъде герой на едно тъй бързо и тъй дълбоко падение. Това падение е една неизбежна логическа последица на неговата измена на основните начала на истинския социализъм, на правото на народите да се самоопределят. Херман Вендел е заявил, в своя отговор на Ханджиев, че приема неговата покана от името на Паневропа (Бриановата), в чийто интерес е, щото Югославия да влезе мощна и единна.

Ето един прекрасен агент на империалистическата теза на Бриан и Блум. Наистина, един рядко отвратителен социал-демократ!

Агентите и шпионите на диктатурата, млади студенти, фашисти, синове на убийци, министри, спекуланти, банкери и индустриалци претърпяха фиаско още в началото на своето срамно дело. Съзнателните синове на потиснатите народи освиркаха тия фашисти в няколко големи германски градове още в началото на техната акция, така че те немаха куража да изберат делегати — студенти от България и Югославия — в публични събрания, а уредиха това по фамилиарен начин.

Белградските диктатори чувствуват, че потъват и — както давящите се — се хващат и за сламката, за да се спасят.

И тъмко този опит за спасение — конференцията в Прага — показва това по най-красноречив начин, като отваря очите и на ония, които не бежа го разбрали от досегашните империалистически пошълзновения на белградските империалисти върху Балканите.

Жалка е помоща на Херман Вендел за диктаторите: той е единственият от прогресивните германски деятели, който защитава югославянската диктатура и за когото съществува най-лошо мнение между членовете на напредничавите групировки в Германия.

Конференции, като Пражката, трябва да бъдат един сигнал за всички студенти от потиснатите народи, за да се организират в свои национални съюзи и да започнат обща борба, за да подкрепят активно борбата на трудящите се маси в техните собствени страни. Би било жалко, ако хърватските, македонските, черногорските и други балкански студенти, както и напредничавите сръбски студенти в чужбина останат и в бъдеще, — поради известни опортюнистични

сжображения, а именно поради страх, че ще бъдат преследвани в чужбина и в собствената им страна от диктаторите — в фашистките югославянски студентски организации. С този си опортюнизъм, те дават възможност на великосръбската диктатура да твърди пред европейското обществено мнение, че те са доволни от самата диктатура и от идеята за велика Югославия. Националното освобождение не може да се добие

без жертви, а жертвите, които студентите ще понесат за националното освобождение са далеч по-малки от тия, които работните маси от техните страни ежедневно понасят в продължение на десет годишната маскирана великосръбска диктатура и една година на открита военно-фашистка диктатура — една от най-кръвавите в историята на балканските народи.

Н. Матиевич

Стачката на студентите в Гърция под светлината на економическата криза

Всички изследвания на положението в Гърция указват, на първо място, на економическата криза, която бушува в тази страна. И основателно. Защото, всичко което става в Гърция, всички събития, които там се развиват, носят печата на тази дълбока криза.

Ние ще се опитаме тук да посочим, в едри линии, економическите причини на студентската стачка в Атина, която продължава ето вече повече от шест седмици.

Дългите войни, тежките задължения, които легнаха върху плещите на гръцкия народ, непоносимо увеличените преки и особено косвени данъци, необходими за да се заплатят задълженията от войната и за подготовка на нови войни, направиха, щото всичките народни богатства да бъдат ограбени по нечуван начин, като селячеството и дребната буржоазия бидоха хвърлени в пълна мизерия.

Това предизвика големото емигриране на селячеството в градовете, на първо място на бедната селска младеж, която търсеше тук работа. От друга страна последва едно пълно обедняване на дребнобуржоазната младеж.

Последствието от това беше, че тия нови работни сили подбиха необикновено много работната заплата. Това тежко положение беше още повече влошено от прииждането на една маса от един и половина милиона бежанци, дошли тук за да търсят работа.

При наличността на тази мизерия сред работните маси, една голяма част от тях, преди всичко из средата на работната младеж, се втурна към свободните професии и тия, упражнявани въобще от интелигенцията.

Тази младеж се отдаде на наука, при условия мъчителни, за да може впоследствие да се отдаде на една «свободна» професия, или да намери място в държавния апарат. Така, в кратко време, Атинския университет броеше вече 15.000 студенти. Свършилите университета пристигаха на партиди в градовете, предизвиквайки нова мизерия сред хората на свободните професии, като се освобождаваха от много илюзии.

Хората на свободните професии надигнаха аларма. Почнаха се ограничения за студентите — левичари, особено за комунистите. По най-дребен повод, цели серии от студенти-комунисти бидоха изключени от университета. За да дадем една идея за фалша на тия изключения, нека споменем, че преди три години, маса студенти-комунисти бидоха изключени от Атинския университет, защото са отrekli зачитането на света Мария чрез свети Дух. Изключването на тия студенти биде решено от една професорска комисия, в състава на която влизаха и професори по естествена история.

Това беха жертвите «изолирани» частични мерки на насилие, целещи да отдалечат студентите от всека революционна идеология. Едновременно, голем брой от студенти бидоха осъдени от съдилищата на дълъг затвор, вследствие техната революционна дейност.

Всички тези мерки целеха, обаче, да заставят студентите левичари да прекъснат учението си. Но властите не

успеха в техните попълзновения. Всека година университета беше още по-пълнен. Производството на безработни маси интелигенти продължаваше.

Това положение на нещата не се хареса на правителството на Венизелос. Под натиска на економическата криза и на революционното брожение в страната, той се виде при и на революционното брожение в страната, той се виде принуден да пресече — с изкуствени средства — налива на приходящи от селата в градовете бедни селяни, от една страна, и масовото производство на интелигенция, от друга.

В съгласие с фашистките и реакционни университетски власти, той гласува нови положения за университета, които правеха невъзможно посещението на висшето училище от широките народни маси. Учебните такси, тия за изпитите и цените на учебните пособия бидоха силно повишени, условията за премаване в университета — станаха много тежки. Така, хиляди студенти се видеха в невъзможност да продължат своите занятия. Буря от протести се издигна из средата на студентството и на 27 ноември м.г. биде прокламирана генералната студентска стачка, с искания: намаление приемните такси, тия за изпитите и учебните пособия, облекчения в приемните условия, както и някои други искания в интереса на бедните студенти.

Непосредствено след обявяването на стачката, Венизелос заяви, че исканията на студентите не ще бъдат удовлетворени и че е за предпочитане да прекратят стачката. След триседмично стачкуване, обаче, същия Венизелос възприе някои от исканията на студентите; последните, окуражени от първия успех, поискаха удовлетворение на всичките свои искания. Това показва, че тази стачка има ясно очертан политически характер.

На 12 декември м.г. 21 студенти, които се намираха в предварителен затвор, обявиха гладна стачка, защото правителството отказа да ги пушне на свобода, срещу гаранция. След шест дневно гладуване, понасно с мъжество, правителството се виде заставено да ги пушне на свобода. Два дни по-късно, 20 души студенти, хвърлени в затвора, обявиха също гладна стачка.

На 14 декември с.г., 32 студенти стачници бидоха осъдени на по 2 два месеца затвор, въз основа закона за защита на държавата, а студента Кларас — на една година затвор и 6 месеца депортиране, защото подбудил студентите да се самозащитават срещу нападенията на полицията. Имаше също тъй и други масови арести и преследвания на студенти. Стачкуващите студенти, на брой четири хиляди души, предявиха също политически искания, като: премахване на закона за защита на държавата, незабавното освобождение на всички арестувани или осъдени студенти и др.

Стачката на атинските студенти представлява част от общото революционно повдигане на широките работни маси. Всичките слоеве на гръцкия работен народ се вече повдигат. Дена на общата революция в Гърция се приближава с гигантски крачки.

Маврос

Меморандум на македонската политическа емиграция в Югославия

Между многото материали, които беха получени в бюрото на Международната юридическа конференция, която се състоя в Берлин от 8—12 декември м. г. имаше и такива от македонските и български политически емигранти в Югославия. Поради интереса, който тия материали представляват, ние и даваме място в нашия вестник. Днес поместяме, с известни съкращения, меморандума на македонската политическа емиграция против македонските фашисти. Ред.

До международната юридическа конференция

До като целия трудящ се български народ, от шест години насам е под ударите на чудовищния ЗЗД, то в Петричкия окръг, оня забравен край на Българска Македония, нема ЗЗД; въобще там малко се прилагат българските закони. Но

в замена на всичко това, там има втора власт, наречена ВМРО, с свои закони и начини на тормоз над всичко революционно, организация която е олицетворение на жестокост и кръвожадност и най-добрия съюзник и помощник на българския фашизъм. Странно, но факт! Странно за това, че водачите й се сметат за последователи на Гоце, Даме, Сандански и др., но факт, защото от делата й до днес ясно се вижда, че тя е напълно в услугите на българския фашизъм и македонските и български чорбаджии. Подтиквана от тях, тя насочи ударите си срещу революционното движение в Петричико, респ. срещу поникващите комунистически организации и групи и земеделските дружби. Под предлог, че ВМРО се бори за националното освобождение на Македония от сръбско и гръцко робство и за да запази населението от този

край от пакостната партизанска борба, тя сполучи да разтури много от горепомнатите организации. Разбира се, това не стана по лек начин. С образуването на нелегалните чети, в които влизаха изключително разбойници, убийци, престъпници и пр., а на чело на тех застанаха наемни орждия на българските кождери и софийския дворец, подкрепяни от местните ръководни тела, съставени от градеки и селски чорбаджии, и при слабата, почти никаква съпротива на земеделското правителство, се почна преследване и избиване на по-съзнателните и дейни работници и селяни, които не бяха съгласни с ВМРО и разобличаваха нейните цели. Паднаха убити маса борци, особено в Мелнишко, принадлежащи към комунист. организации, земеделските дружби или останали честни борци от старата македонска революционна организация. Трудовата преса не се допускаше да прониква в селата. По такъв начин се закрепил ВМРО в Петричко, за да продължи после кървавото си хоро над трудящите се работници и селяни. Истинския лик на тази организация блесна в участието ѝ в 9-юнкския преврат и в потушаване на септемврийското въстание. В преврата на 9. юний ВМРО взе открито и явно участие и участва в избиването на маса земеделски дейци и съюзни членове. В Горна Джумая беха убити Христо Петров, кмет на града, и Трендафилов, гимназиален учител. Но това, което направи ВМРО през септемврийските събития, не се подава на описание, това я погребва в очите на трудящите се маси в България, а особено на тези в Петричко. Когато българския пролетариат, понасящ итото на 9-юнкския режим, се дигна под водителството на неговия идеен вожд БКП (т. с.) да вземе властта в своите ръце, ВМРО нито за минута не се поколеба чия страна да вземе. Тя открито застана в редовете на убийците на българските работници и селяни. След неуспеха на въстанието, предалите се борци от Петричко биваха избивани от хората на ВМРО, по нейно нареждане, по най-жесток начин, какъвто само петрич-

ките главорези и кървопийци са в състояние да измислят. Така се постъпи и с борящите се в другите околии на окръга и то само за това им престъпление, че са подкрепили своите братя от България в борбата им за повече хлеб и свобода. Само водачите на въстанието от Мехомийско беа взети в залог и водени с нелегалните чети една година. Но престъплението не свърши само с това. ВМРО се обжрна на лагер, от където се рекрутират убийци за дяла България, било за избиване на възстанници или за джелати в общественте безопасности и пр. От септемврий 1923 г. до днес, ролята на ВМРО е една и съща, да задушва недоволството на масите, и не минава ден без да бъде взет някой човешки живот под разни предлози, но в същност само заради това, че се сметат опасни за организацията или по-право за българските чорбаджии. Едно от най-честите явления в Петричко е да осъждат човешки трупове на някое дърво с надпис «Това постига изменниците на организацията».

Вследствие на такава дейност, трудящите се маси се държат отрицателно към нея, а в редовете ѝ се шират вчерашни голтаци и пропаднали типове, които днес разполагат с капитали, имат новоостроени къщи, всичко придобито с нож и куршум.

За македонския трудящ се народ от градове и села е ясно, че освободението му ще дойде заедно с борбата на другите поробени народи и класи, респективно на Балкана и Македония да влезе като свободна единица в Балк. Федерат. Република на трудящите се маси.

Ние, македонските политически емигранти в Югославия, отправяме нашия апел към прогресивната западноевропейска правна мисъл, за подкрепа делото на македонските работници и селяни в борбата им срещу наемниците на българските чорбаджии и фашизъм и срещу националното потисничество на сръбската и грацка буржоазия.

Крачун Начев   Арсени Иванов   Георги Петров

FEDERACIONI BALKANIK

DY-MUJUËR

ORGAN I POPUVJET BALKANIK TE SHTVPUR E I MINORITETEVET NACIONALE

Vendi klassik i masakrave

KOSOVA

III.

Angarije e mundime

Angarija, në Kosovë, është më një shkallë shumë ma të gjënë se neper kolonit e Europeanve n' Afrikë, n' Azië e kudo: krejt rrugat qi i lidhin krahinat dhë katundet e ndryshme të Kosoves, krejt mjetet e komunikimit ndermjet qendrave militare me pozitat e fortifikume ndertohen me angarije. Pas rrugavet, këta të shkretët kosovarët janë shtrengue me i ndertue kazermat, shkollat dhë ndertesat e pa numerta qi i duhen gindarmaris e policis. Nji pjesë e madhe e rekrutave të Kosoves po këto punë i kryjnë neper krahinat e largta të Jugoslavis nder fabrika e miniera të Shtetit kundra njëj ushqimi nga ma të dobtët.

Asht per t'u shënue se të gjith ata qi psain nji fat të këtilë punoinë m'u si ata qi dënohen nga gjyqet per punët të randa: këta jetojnë me mjetet e tyne dhë deri më gozhdat e urave qi i ndertojnë paguhen prej katundevet të rrethit. Në mes të tjera mundimeve, punëtorët me perdhuni janë të shtrengim me e kalue natën, dhë në mes të dimnit, neper kasolla apo çadra në të gjatë të rrugave. Ahere, shiu, breshni, bora e era tue u bashkue me urin e me mundimet fizike çdofareshtë bëin kerdë të madhe e viktimat, me shumicë, nuk i shofin ma votrat e tyne. Shka asht dhë ma per dreq në ket tragedi, qi krejt ingeniorët dhë nëpunësat e rrugave per t'u ndertue hājën, pijën dhë flējën neper shpiat e katundarve «fare gratis»...

Në këto punë publike Beligradi perdorë dhë elemente jo shqiptarë, serbë apo malazias. Por këta, punoinë dhë paguhen rregullisht si punëtorët ma të mirë të botes...

Këtu, shkurtas e si shembëllë, po i numrojmë disa tuba angarijexhishë:

Në mes të Vrelles e Banjices po punoinë sot ma se 500, në krahinari të Baranit (Pejë) ma se 600, e në mes të Prizrenit e Zhures ma se 1000 angarijexhij...

Në Strelcë, afrë Pejes, vjet u ndertue nji konak per qeverin lokale. Mirpo, kjo ndertesë u gjykue simvjet si jo e mirë per ket punë. Katundarët u shtrenguen pra të ngrehin

nji ndertesë të ree. Per ket po punoinë ma se 100 argadë me muej, pa farë shperblimi...

*

Burgjet, në Kosovë, janë m'u si zindanet e kohes së sultan Mahmudit k'u mretnon nji sundim torturash nga ma të mnershmet, nji sundim m'u si ay i Shpanjollve në kohëra të Mesme per t'a shue faren e Arabve këtej Gibraltarit... Krejt këta burgje janë gjithnji mbushë me shqiptarë: pse, arrestimi i nji shqiptarit në Jugoslavi nuk ka të hājë me ndonji mandat në rregullë të ndonji gjyqit: çdo policë apo gindarmë, pa piken e friges nga ligjet mundet me e ndalue e me e burgosë shqiptarin, apo ndonji grumbullë shqiptarësh...

Shkaqe?... Janë gjithnji pa hesap sa herë qi policia të keet punë me shqiptarin... Kajherë shkaku i arrestimit asht fare per t'u qeshë. E po të qiteni nji herë më burg ju mbetet vetëm nji rrugë per me mujtë me shpëtue s'andëjmi pa e humbë ndonji gjymtyrë të trupit, kamben, krahun, synin, etj. etj...: me pague gjobë, ryshvet... ndonji shumë të madhe qi do të mundet me i a mbushë synin e xhelatve...

Kemi konstatue, në mes të hujve, asi naivashë qi po çuditen pse neper burgjet e Kosoves nuk ka, po thuej shpeshë herë, as nji të burgosun politik. Kjo ngjarje shpiegohet, me dy fjalë, si pason: në Kosovë, çdo i arrestim per shkaqe politike vritet aty per aty apo ndiqet nga Jugoslavia pasi t'a mundoin aty sa m'u ba razii me dekë nji mi herë...

Në mes të mënyrave të tjera mundimi i kemi shënue këto: 1. I burgosuni, krejt lakuriq e m'u në mes të dimnit, pasi rafet me nji litarë të lagësht, shtihet nd' uji si aklli. Pastaj, nxierret nga uji dhë shtrengohet me e perqafue nji furë prej llasitret, kuq si gjaku... 2. Pasi i ruhet kupa e kres me briskë, i vëhet sipri nji kutij, mbushë me mora... etj. etj. etj.

Bedri Pejani

Madridë, më 24. I. 1930

Si duhet l' i organizojmë puntorët

Eksploatim' i pamëshirshem i puntorve prej kapitalistve, sjell me vedi organizimin e proletariatit si kllasë në vedi. Ktë e verteton historia e luftës së kllasve në çdo shtet kapitalist. Kështu edhe në Shqypni zhvillim' i industris kapitaliste qi po

bâhet, është tue krijue një kllasë, e cilla nën hijen e «mretnis arbnore», po rjepet prej kapitalistëve të huëj e të vëndit. Per me luftue kundra ktij eksploatimi, puntorët e Shqypnis duhet të lidhen në sindikate per mbrojtjen e interesave të tyre të përbashkta si kllasë. Detyrat e sindikateve puntore në Shqypni, në konditat e sotshme, duhet të jenë: *luftë për shtimin e rrogës, për 8 orë punë në ditë, për përmirësimin e konditave higjenike të punës në fabrikë, në minë etj.* Kto të drejta minimale nuk mund të fitohen ndryshe veçse me organizim e me luftë.

Kur të fillojnë të formohen sindikatet revolucionare, puntorët shqyphtarë duhet t'a kenë synin si të shkyferit që mos të futet ndonji agjent i kapitalit, ndonji pseudo-revolucionar me ideologji prej borgezi të vogel që perpiqet t'a drejtojë lëvizjen puntore në rrugën e kompromizeve me regjimin e sotshem feodalo-kapitalist. Si udhëheqës të ktvne sindikateve, puntorët shqyphtarë duhet të zgjedhin asi shokësh që nuk blehen me gosh, asi shokësh që u shifet dell'i revolucionit në ball e jo ndonji laraman me idhena social-demokrate. Partitë social-demokrate dikur ishin parti revolucionare puntore, po kfo tradhtuen ovsh me 1914. ovsh atë ditë që votuen buxhetet e luftës imperialiste, ovsh atë ditë që bënë dhetë milionë vorre per puntorë e katundarë që mbeten në ket luftë per hesap të kapitalistëve. Sot prisat e ktvne partive kanë veshë kmishen e zezë të fashizmës dhe ftvren e tyre tradhtore e kanë qitë sheshit. Sot haptas bëjnë të nandëdhet e nandat kundra kllasës puntore në interes të kulshedrave të kapitalit. Sot perpiqen mos me i lanë më puntorët me bha greve, perpiqen me i terhekë n'organizim të prodhimit kapitalist etj. etj. Për ket arsye ata shokë që punojnë mjedis puntore ose shkrujnë mbi çashtjen puntore, duhet të kenë mëndjen t'i caktojnë detyrat e organizatave puntore ashtu si duhet mbas pikëpamjës së proletariatit revolucionar. Duhet sidomos tashki që lëvizja puntore në Shqypni është në fillim, të mos i edukojmë puntorët me dokrra oportuniste. P. sh. në një artikull të L. K., Shuaip Lekdushi, i cilli pa fjalë ka ner mënd që puntorët shqyphtarë të organizohen në frymë revolucionare, pa dijtë e pa dashtë, u predikon puntorve shqyphtarë pllatformen oportuniste t'organizimit të puntore. Kur flet

mbi detyrat e sindikateve, ai thotë ner të tjera tekstualisht dhe ktë: «2. të terheqin masat n'organizim të prodhimit». Kjo është një rrugë teper e gabueme, sepse na jemi antarë që në Shqypni të formohen sindikate revolucionare, të cillat do të jenë kundra çdo organizimi kapitalist. Pikëpamja e Lekdushit është e mirë per atëhere kur proletariati mer fuqinë në dorë dhe ngrëh diktaturen e vetë. Në ket kohë, sindikatet principialisht ndryshojnë veprimin e tyre, sepse me të marë fuqinë proletariati, gjëndja ekonomike dhe kulturalë e puntorit sigurohen, sigurohen, pse vetë sundon, vetë i ka në dorë të gjitha pasurit' e vëndit, të cillat i perdor dhe i zhvillon shpejt e më shpejt per ngrëhjen e socializmës. Kështu që detyrat e sindikateve n'ato vënde, ku sundon kapitali dhe detyrat e sindikateve n'ato vënde ku sundojnë puntorët, s'kanë të bëjnë nermjet vedi si e barëha me të zezen: të parat perpiqen si e si me shkallmue shoqin kapitaliste, kurse të dytat perpiqen me forcë ekonominë e tyre, ekonomin' e shtetit puntor. Prandej detyrat e organizatave puntore në nii vënd si Shqypnia, ku sundon kapital'i huëj i pshfetun në kllasën e beglerve dhe të borgezisë së madhe tregtare, duhet të jenë jo «me terhekë puntorët n'organizim e prodhimit», po me organizue greve, me e mobilizue kllasën puntore kundra eksploatimit. Kto detyra na mund t'i caktojme kështu: 1. nga pikëpamja ekonomike, *luftë per me shtue rrogen, luftë per me paksue orët e punës, luftë kunder papunsis etj.*; 2. nga pikëpamja politike, *luftë per të drejten e organizimit, luftë kunder vergjive, luftë kunder shtrëjtis. kunder imperializmës së huëj*; 3. nga pikëpamja e politikës së perbotshme, *luftë per unitetin e lëvizjës sindikale nerkombtare, luftë kunder imperializmës dhe rezikut të luftës etj.*

Greva e Durrësit dhe e Sarandës treguen se në Shqypni jo vetem ka një kllasë puntore, po se kjo kllasë puntore ka fillue me çfaqë gjallnin e vet. Detyra e revolucionarve është me organizue ket lëvizje të puntorve dhe me drejtue në rrugën e revolucionit. Çashtja e organizimit të sindikateve puntore per në revolucionarët është një meq problemet kryesore më të ngutshme të ditës së sotshme. Prandaj pa humbë kohë, duhet t'i përvishemi ksaq pune. Sadik Coli

BALKANIKH OMOΣΠONΔIA

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟ

ΟΡΓΑΝΟ ΤΩΝ ΚΑΤΑΠΙΕΖΟΜΕΝΩΝ ΛΑΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΩΝ ΤΗΣ ΒΑΛΚΑΝΙΚΗΣ

ΕΚΚΛΗΣΗ

ΠΡΟΣ ΤΟΥΣ ΦΙΛΟΥΣ «ΒΑΛΚΑΝΙΚΗΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ»

Υποδεικνόντας στην έκκληση μας «Προς τους Αναγνώστες μας» που δημοσιεύθηκε στον Άρ. 123 του περιοδικού μας, θέλουμε να υπενθυμίσουμε σ' όλους τους φίλους της «Βαλκανικής Ομοσπονδίας» ότι οι αυξανόμενες ανάγκες του περιοδικού μας απαιτούν χωρίς άργολογία τη πραγματική τους, όχι μόνο ήθικη αλλά και υλική, υποστήριξη. Το περιοδικό μας είναι, το ζαίρουν όλοι, μία εφημερίδα της μάζας. Είναι το όργανο των εργαζομένων μαζών της Βαλκανικής, εκείνων των μαζών που αγωνίζονται για την εθνική, πολιτική και κοινωνική τους απελευθέρωση. Η «Βαλκανική Ομοσπονδία» διαφαίνεται και καθοδηγεί τις αγωνιζόμενες αυτές μάζες. Ενώνει τις δυνάμεις τους, υπερασπίζει τα συμφέροντά τους, αγωνίζεται μ' όλα τα μέσα για να ευκολύνει και εξασφαλίζει τη νίκη τους: τη πραγματοποίηση της ζωντανής Βαλκανικής Ομοσπονδίας των Εργαζομένων Μαζών.

Η «Βαλκανική Ομοσπονδία» ανήκει κατά συνέπειαν στους καταπιεζόμενους λαούς και τις εθνικές μειονότητες της Βαλκανικής, στους εργάτες, στους αγρότες, στους επαγγελματίες, στους εθνικοεπαναστάτες της Κροατίας, της Μακεδονίας, του Κόσοβο, της Δομρουτσάς, της Θράκης, του Μαυροβουνιού κελ., που καταπιέζονται, τρομοκρατούνται, ληστεύονται, και εξοντώνονται. Ανήκει όμως επίσης και σ' εκείνη τη τεράστια βαλκανική εμικρασίον που είναι σκορπισμένη σ' όλο τόν κόσμο, και που είναι μαζεμένη σε συμπαγείς μάζες στην Αμερική. Γιατί η πραγματοποίηση της Βαλκανικής Ομοσπονδίας θα επέτρεπε άμεσα σ'α εκατομμύρια αυτά των Βαλκανέζων που υποφέρουν όλες τις στερήσεις της εμικρασίον, να επιστρέψουν σ'αίς χώρες τους και να διάγουν μία ευήμερη ζωή εργασίας.

Επίσης όλοι οι φίλοι του περιοδικού μας, τόσο σ'α Βαλκάνια όσο και σ'α εξωτερικό, οφείλουν όχι μόνο να γίνουν οι ίδιοι συνδρομητές, αλλά και να στρατολογήσουν νέους και πολυαριθμούς συνδρομητές, να οργανώσουν και να μαζέψουν έρανοια. Όλες οι βαλκανικές οργανώσεις και ομάδες που επιδιώκουν την απελευθέρωση της Βαλκανικής οφείλουν να οργανώσουν Επιτροπές δράσης για να οργανώσουν συνδροκές για το περιοδικό μας. Θα εκπληρώσουν έτσι κατά ένα αποτελεσματικό τρόπο το πρώτιστο τους καθήκον για την υπεράσπιση των δικών των συμφερόντων, των συμφερόντων των λαών των. Και θα συντελέσουν έτσι πρακτικά για τη συντομη πραγματοποίηση του κοινού μας ιδεώδους: για τη πραγματοποίηση των ελευθέρων Δημοκρατιών των Εργαζομένων Μαζών της Βαλκανικής.

Απευθύνουμε την έκκληση αυτή πρὸς όλους τους φίλους της Βαλκανικής Ομοσπονδίας, και όλως ιδιαίτερας στην βαλκανική εμικρασίον που βρίσκεται στην Αμερική, και την παράκαλοημε ένθερμα να καταβάλη όλη της την ενεργητικότητα για τη διατήρηση του όργανου των, και για να το διατηρήσουν ακόμη πιο δυνατό.

Οι όροι της συνδρομής βρίσκονται στο περιοδικό μας. Εντός ολίγου, θα εκδόσει η διαχείριση κατολόγους έρανων, με την έλπίδα ότι θα τις δει άμεσα πλήρεις.

Όλες οι χρηματικές αποστολές να απευθύνονται ως εξής: Postscheckkonto Nr. D-73.796 Wien, Autriche.

Τα δέ γραμματα: Wien, IX., Postamt 71, Postfach 50.

Η Βαλκανική Ομοσπονδία

Η ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Η οικονομική κρίση που γίνεται στην Ελλάδα και που οξύνεται από μέρα σε μέρα, γίνεται αισθητή με μία ιδιαίτερη οξύτητα σ'α Θεσσαλονίκη, όπου η πάλη των τάξεων πήρε μία εξαιρετικά βίαιη μορφή. Σε πολλές περιπτώσεις, οι εργάτες διαχνομένοι

και κακοποιούμενοι από τους εργοδότες, κατέρχονταν σε άτομικές πράξεις. Υποστηρικτικαν σ'α πραγματικότητα απ' όλους τους άλλους εργάτες, που τους υπεράσπισαν έναντιον της αστυνομίας. Η έπιρροή του Κομμουνιστικού Κόμματος είναι πολύ με-

γάλη μέσα στους εργάτες της Θεσσαλονίκης. Η ελληνική μπουρζουαζία είναι τρομαγμένη, και ζητά μια διασκέδαση για τον θράζοντα εργατικό πληθυσμό: επίσης ξαναρχίζει τις υποκινήσεις ενάντια στους εβραίους. Η μπουρζουαζία αυτή ιδρύει μια «Πατριωτική Ένωση» για να μπουκοτάρει το εβραϊκό στοιχείο — δηλαδή: οι Έλληνες καπιταλιστές ίδρυσαν την «Ένωση» αυτή για να επιδιώξουν την εκμηδένιση των εβραίων συναγωνιστών των. Τα μέλη αυτής της «Πατριωτικής Ένωσης» δεν επιτρέπεται να κάμουν επιχειρήσεις με εβραίους. Αλλά και δεν επιτρέπεται να μεταχειριστούν εβραϊκά εργατικά χέρια. Με το τελευταίο αυτό μέτρο, η ελληνική μπουρζουαζία της Θεσσαλονίκης θέλει να επιδιώξει τη πλήρη καταπίεση της εβραϊκής εργατικής τάξης που σήμερα ήδη εκμεταλλεύεται άγριας τόσο απ' την εβραϊκή όσο και απ' την ελληνική μπουρζουαζία. Η δε τελευταία ελπίζει έτσι να ανοίξει ένα ρήγμα και να σπάσει το συμπαγές μέτωπο των εργατών της Θεσσαλονίκης. Οι Έλληνες εργάτες, καθώς πληροφορημένοι, γνωρίζοντας πολύ καλά τους «πατριωτισμούς» της ελληνικής εμπορικής μπουρζουαζίας, εξέδηλωσαν σε κάθε ευκαιρία την αλληλεγγύη τους προς τους εβραίους εργάτες, μετατρέποντας τις αντισιμαϊκές αυτές μανούβρες σε μια ήτα της μπουρζουαζίας.

Είναι ένας μήνας τώρα που η αστυνομία έφυροβόλησε πάνω στους εργάτες απ' ευκαιρία μιας γηγαντιαίας διαδήλωσης. Τρεις σκοτώθηκαν, και ένας μεγάλος αριθμός πληγώθηκαν. Αυτό ο ήρωισμός της αστυνομίας είχε φυσικά ως αποτέλεσμα να διαδηλώ-

σουν οι εργάτες πιο άνοικτα και πιο δυνατά τις διαθέσεις τους μια εξέγερση, η οποία εμπνέει ανησυχίες στην ελληνική μπουρζουαζία, η οποία εν δικαίω φοβάται μια εκδίκηση, μια ανταπόδοση εκ μέρους των αγανακτετημένων εργατών, σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό. Η μπουρζουαζία τρέμει απ' το φόβο της βλέπущα πλησιάζουσιν την επανάσταση, και πρό πάντων όταν πιστοποιεί ότι δεν δεν μπορεί να λογαριάζει στο στρατό της.

Επειδή δε η Θεσσαλονίκη είναι και η πρωτεύουσα της Μακεδονίας τρέμει η μπουρζουαζία επίσης μπρός στην ιδέα της πραγματοποίησης της Βαλκανικής Όμοσπονδίας. Επίσης η αστυνομία μαινεται με μια ιδιαίτερη αγριότητα εναντίον κάθε που υπάρχει υποψία να είναι οπαδός της. Ακόμα και οι Βαλκανέζοι που έρχονται εδώ για υποθέσεις καταδιώκονται συστηματικά απ' την αστυνομία. Απ' τη στιγμή της άφιξης τους αισθάνονται πίσω τους τους χαφιέδες, που δεν τους εγκαταλείπουν πιά, που τους παρακολουθούν παντού σαν σκιές τους. Έπειτα ακολουθούν οι επισκέψεις στις κατοικίες τους και οι προσκλήσεις στην αστυνομία. Το όργανο μας η «Βαλκανική Όμοσπονδία» είναι εδώ άσηγορημένη, η δε αστυνομία τη φοβάται σαν τη πανούκλα.

Η ευγενής ιδέα όμως της Βαλκανικής Όμοσπονδίας όμως γίνεται από μέρα σε μέρα πιο δημοφιλής. Βαδίζει με γιγαντιαία βήματα.

Π. Περίδης

Η ΑΠΕΡΓΙΑ ΤΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΣΤΟ ΦΩΣ ΤΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗΣ ΚΡΙΣΗΣ

Σ' όλα τα άρθρα και δημοσιεύματα, σε κάθε λόγο και συζήτηση, που λαμβάνουν χώραν για τη κατάσταση στην Ελλάδα και εν γένει στα Βαλκάνια τονίζεται δικαίως σε πρώτη γραμμή η εκεί λυσσώσα οικονομική κρίση. Κάθε τι που γίνεται στην Ελλάδα, όλα τα γεγονότα φέρουν ολοφάνερα τη σφραγίδα της κρίσης αυτής. Κάθε κίνηση του εργαζόμενου πληθυσμού, κάθε πράξη της μπουρζουαζίας και της κυβέρνησης της, όλα εμφανίζουν την ύπαρξη της κρίσης αυτής. Στο άρθρο αυτό θα προσπαθήσουμε να δείξουμε τους οικονομικούς παράγοντες της από έξη έβδομάδας συνεχιζόμενης φοιτητικής απεργίας στην Αθήνα, στην οποία παίρνουν ενεργά μέρος πάνω από 4000 φοιτητές, και να φέρουμε εις φώς τη στενή της σχέση με τη χρόνια οικονομική κρίση.

Αρχίζουμε με τη κρίση στην ύπαιθρο. Οι μακροχρόνιοι πόλεμοι, τα τεράστια πολεμικά δαήρα, που ανέλαβε η Ελλάδα, και εν σχέσει μ' αυτά το τεράστιο μέγεθος των άμεισων, και σε πρώτη γραμμή των έμμεσων φόρων*), για να πληρώσουν τα συγκεντρωθέντα πολεμικά χρέη**), και φυσικά για τη προετοιμασία του νέου μακελειού***), προσένησαν μια τεράστια λήστευση και λεηλασία του πλούτου της χώρας και μια πρωτοφανή εξάθλιωση των πλατειών μαζών της εργαζόμενης αγροτιάς και των μικροαστών των πόλεων. Το έργο αυτό συμπληρώθηκε στην ύπαιθρο με τη δράση των τοκογλόφων και του επισήμου πιστωτού της Έθνικής Τράπεζας καθώς δε και με τη δράση του εμπορικού κεφαλαίου (σταφιδικό και καπνικό κεφάλαιο). Η κατάσταση αυτή οξύνθηκε το τελευταίο καιρό με την έπελθούσα κρίση της αγοράς (σταφίδα).

Η συνέπεια ήταν ένα μεγάλο ρεύμα των φτωχών άχτημώνων αγροτών και πρό πάντων της αγροτικής νεολαίας προς τις πόλεις, οι οποίοι μαζί με τις μάζες των εκπρολεταρισμένων μικροαστών των πόλεων, άποτελούσαν ένα φτηνό εργατικό ύλικό για τη νέα ελληνική βιομηχανία. Αυτό το ρεύμα αύξηθηκε τεράστια και με τη μετανάστευση των 1½ εκατομμυρίων προσφύγων. Το αποτέλεσμα ήταν μια χρόνια άεργια.

Ένα μεγάλο μέρος των μαζών αυτών, και μπρός απ' όλους η νεολαία στράφηκε προς σεά διανοούμενα επαγγέλματα. Η νεολαία άρχισε με μεγάλους κόπους και θυσίες να σπουδάζει για να βγάλει το ψαμί της άργότερα εξασκώντας ένα «ελεύθερο» επαγγελμα ή ανάλαβιμόνοτας μια θέση δημοσίου υπαλλήλου. Έτσι άριθμοδες το Πανεπιστήμιο της Αθήνας εντός όλίγου 15.000 φοιτητές (άριθμοι για τον τωρινό άριθμό λείπουν, πάντως δεν θα είναι πολύ μικρότεροι). Μια μάζα από διδάκτορες και εν γένει από διανοούμενους πλημύρησε τις πόλεις. Μια νέα άεργια, μια νέα φτώ-

χεια έμφανίστηκε, η φτώχεια των διανοουμένων επαγγελλμάτων. Οι άυταπάτες άρχισαν να διαλύονται. Όλόκληρη η μάζα των διανοουμένων άρχισε να συναισθάνεται τη θέση τη.

Και κατά το γνωστό νόμο της δράσης και αντίδρασης, άρχισαν στο Πανεπιστήμιο να λαμβάνονται άυστηρά μέτρα εναντίον των άριστερών και σε πρώτη γραμμή εναντίον των κομμουνιστών φοιτητών. Ο ένας άποκλεισμός άκολουθούσε τον άλλο. Για τη πιο παραμικρή αίτια άποκλείστηκαν δεκάδες κομμουνιστών φοιτητών. Για να δώσουμε μια εικόνα της αντίδρασης και των μεθόδων άποκλεισμού, αναφέρουμε εδώ, ότι περίπου πριν από τρία χρόνια άποκλείστηκαν από το Πανεπιστήμιο της Αθήνας κομμουνιστές φοιτητές επειδή άρνήθηκαν την άσπορο σύλληψη. Χαρακτηριστικό δε είναι το γεγονός ότι στην έπιτροπή των καθηγητών για τον άποκλεισμό έλαβαν μέρος και καθηγητές των φυσικών επιστημών.

Αυτά ήταν τα πρώτα σποραδικά τρομοκρατικά μέτρα για να κρατήσουν τον φοιτητικό κόσμο μακριά από κάθε επαναστατική ιδεολογία. Παράλληλα μ' αυτά έλαβαν χώρα και μια γραμμή από καταδικές φοιτητών σε μακροχρόνιες ποινές φυλάκισης για την επαναστατική τους δράση. Ένας άλλος σκοπός των μέτρων αυτών ήταν ή εν γένει άπορριπόδιση των πλατειών στρωμάτων της διανοούμενης νεολαίας απ' τη σπουδή. Δέν όφελουσε όμως τίποτα. Οι φοιτητές βάδιζαν πάνω στο δρόμο που χάραζαν. Το Πανεπιστήμιο γέμιζε κάθε χρόνο εκ νέου. Η μαζική παραγωγή άεργων διανοουμένων έξακολουθούσε. Η κατάσταση αυτή δεν άρεσε στην άντιδραστική κυβέρνηση του Βενιζέλου. Κάτω απ' την ύπαγόρευση της οικονομικής κρίσης και της άρξέμενης επαναστατικής άνόδου άναγκάστηκε να περιορίσει με τεχνικά μέσα, πρώτον το μεγάλο αυτό ρεύμα απ' την ύπαιθρο προς τις πόλεις και δεύτερον τη μαζική παραγωγή διανοουμένων. (Στη κυβέρνηση ήφημερίδα «Ελεύθερον Βήμα» έμφανίστηκε και γνώμε για μια άπαγόρευση της μετανάστευσης των άγροτών στις πόλεις.)

Έτσι δημιούργησε η κυβέρνηση με τη συγκατάθεση των φασιστικών άντιδραστικών πανεπιστημιακών άρχων, μια νέα πανεπιστημιακή κατάσταση, η όποια κάμει άδύνατη τη σπουδή στο Πανεπιστήμιο για τα πλατεία στρώματα των εργαζόμενων. Τα διδάκτρα άνέβηκαν, τα έξέταστρα αύξηθηκαν, οι τιμές των βιβλίων άκρίβαιναν, μια γραμμή από Περιορισμούς έτεβλήθησαν στις εισητήριες έξετάσεις. Η συνέχιση της σπουδής χιλιάδων φοιτητών έγινε έτσι προβληματική. Μια θέελλα διαμαρτυρίας σηκάθηκε μέσα στις γραμμές των φοιτητών και στις 27 του Νοέμβρη 1929 κηρύχτηκε η γενική φοιτητική άπεργία. Τα αίτήματα των φοιτητών είναι τα έξης: Κατάβαση των διδάκτρων, των έξετάστρων και των τιμών των βιβλίων, έπιβολές στις εισητήριες έξετάσεις και μια γραμμή άλλων αίτημάτων που άνταποκρίνονται στα συμφέροντα των φτωχών φοιτητών.

Για τη πορεία της άπεργίας δεν θα γράψουμε πολλά, έφ' όσον είναι γνωστή ή ήρωική στάση των φοιτητών, οι άγώνες τους με την άστυνομία και η άποφασιστική συνέχιση της άπεργίας, παρ' όλα τα ταλαντευόμενα και φασιστικά στοιχεία που βρίσκονται σκορπισμένα στις γραμμές τους. Μερικά όμως θα θέλαμε άκόμα να αναφέρουμε, για να δώσουμε και μια εικόνα του πολιτικού χαρακτήρα της άπεργίας, ό όποιος έμφανίζεται από μέρα σε μέρα πιο καθαρά.

Άμέσως μετά την έκκρηξη της άπεργίας δήλωσε ό Βενιζέλος ρητά, ότι κανένα απ' τα αίτήματα των φοιτητών δεν θα ικανοποιηθεί και ότι θα ήταν καλλίτερα αν έδιναν άμέσως τέλος στην

*) Το 1929 άνέρχονται οι έμμεσοι φόροι περίπου στο ποσό των 8 δισεκατομμυρίων δραχμών.

**) Η Ελλάδα πλήρωσε το Έτος 1928/29 για ξένα δάνεια και τόκους το άξιολογο ποσό των 4.579,059.795 Δρ. ενώ όλα τα έξοδα του κράτους έφθασαν τα 9.208,426.258 Δρ. Δηλαδή 50% των κρατικών έξόδων. Πρέπει να σημειωθεί ότι το μεγαλύτερο μέρος των δανειών είναι πολεμικά δάνεια, ή τέτοια που λήφθηκαν για να σκεπάσουν τις πληγές των πολέμων (προσφυγικά δάνεια κτλ.)

***) Τα έξοδα για το στρατό το στόλο και την άεροπορία του έτους 1928/29 άνέρχονται σε 2.447.000.000 Δρ.

بالتان فده راسيونى

هر اون بش كونده انتشار ايدر
بالتان مظلوم ملتريك و اقليتريك مجموعه سيدر

فده راسيون بالتان رساله سنك بشنجى سنه دوريه سى

آكلاتدى. أوروبا آفكار عموميه سنه، خلق كنه سنه حقيقى يولى، بالتان ملتريك مشترك سعادترينى كوسترن حقيقى يولى سوزله دكل، وقابع تاريخيه ايله ادله و مستداتله اثبات ايتدى. فدراسيون بالتان فكر عاليسدن اول بر بلغارى بر رومله، بر آرنائودى بر صربله برابر چاليشدرمق ممكن ايدى؛ ايشته فدراسيون بالتان غزه ته سى در كه فياض، جانلى مجادله سيله بالتان ملتري آراسنده كي قارداشلى تامين ايتدى آرتق بالتان ملتري قايتاليست، ثمه ميرياليست انترقه ليله بربرينك قانتي دوكه مزلر، اونلر قارداشلقلرينى اعلان ايتمشدر. فدراسيون بالتان عوته سنك اعجازكار صحيفه لرى دركه بالتان ملتريك حقيقى دشمنلريك يوزلنده كي ماسكه نى يره دوشورمشدر. بو غزته سايه سنده دركه حق يولى بالتانك اك ايصسز بر كوينده بيله بيديرمكه باشلامشدر. بو قدر عالى، بو قدر انسانى بر خدمتى، بش سنه دنبرى هر درلو مشكلاته قاتلانارق جسورانه ايفا ايدن غزته مدير محترمله هيت تحريريه سنى بو عالى موقيتلرندن طولاي تيريك اتمه نى وظيفه دن عد ايدر و تمالي و تمادى موقيتلرينى تمى ايلرم باشاسون فده راسيون بالتانك غزته سى باشاسون خلاصكار فده راسيون بالتانك فكر عاليسى.

پروفوسور كامل بالا

پارس

تيرانده بولنيوردم. سنه ۱۹۲۴ بدايتلى ايدى. ثمه فده راسيون بالتانك رساله سنك ايك نسحه سى كچمشدى. بالتان فلاكتلرينى يقيندن كورن و بو فلاكتلر صحه ايجنده يووورلانلرى اك زياده علاقه دار ايدن بو رساله، هر بالتانلى به كندى دليله خطاب ايدنيور. هر فلاكتلى بالتانلى به كندى درين، قانلى جريمه لرينى بك شافى بر نشترله تداوى يوللارنى كوستريور. بالتانلنك شمدي به قدر دوكدىكي قارداش قانلريك ايج ايتريقه لرينى ميدانه آنيور. آرامزه كيرن كيزلى ماسكه نى دشمنلى ميدانه چيقاريور. يانده آرنلؤدلق ايجون اوتوز سنه مجادله ايتمش و بالتان ايشلريك ايج صفحاته تاميله واقف اولان شهيد مغضور حليمه بك غوستوار واردى. برابر اوقودق مرحوم؛ ايشته بالتان ملتريچون مشترك بكي بر اينجيل! ديدى. حقيته ياره عسردن زياده بالتانك يانمده اولان وولقانى سونديره جك يكانه بر رساله منجه. بو خلاصكار رساله نك بشنجى سنه دوريه سنى تسميد ايديدلى. بو بش سنه ظرفنده بو رساله نيكلرجه موانع و مشكلاته كوكس كرهك بالتان ملتريته نظماً ناسحلك، منجلك ايتدى. شمدي به قدر بايديغمز قارداش دشمنلى حطالرينى اك آچيق بر لسان ايله. بر كويلي دليله هر كسه

ἀπεργία τους. Ἡδη ὅμως, ὕστερα ἀπὸ ὄξυ ἀγῶνα τριῶν ἑβδομαδῶν ἔγιναν δεκάτῃ μιᾷ γραμμῇ ἀπ' τὰ αἰτήματα τῶν φοιτητῶν. Οἱ φοιτητὲς ὅμως ἐνθουσιασμένοι ἀπ' τὴν ἐπιτυχία τους, ἀπεφάσισαν νὰ ἐξακολουθήσουν ἀποφασιστικὰ τὸν ἀγῶνα ὡς τὴ πλήρη ἰκανοποίηση ὅλων τῶν αἰτημάτων τῶν.

Στὶς 12 τοῦ Δεκεμβρίου κήρυξαν 21 φοιτητὲς, ποὺ βρίσκονταν προφυλακισμένοι, τὴν ἀπεργία τῆς πείνας, γιατί ἡ κυβέρνησις Βενιζέλου ἀρνῆθηκε ρητῶς τὴν ἀπελευθέρωσιν τους ἀπέναντι ἐγγυήσεως. Ὑστερα ἀπὸ μιὰ ἐξαήμερη ἥρωικὴ συνέχισιν τῆς ἀπεργίας πείνας ὅμως ἀναγκάστηκε ἡ κυβέρνησις νὰ ὑποχωρήσῃ καὶ νὰ τοὺς ἀφήσῃ ἐλεύθερους. Στὶς 14 τοῦ Δεκεμβρίου καταδικάστικαν 32 ἀπεργοὶ φοιτητὲς σὲ δήμεν φυλάκισιν ἕκαστος, ὁ δὲ φοιτητὴς Κλάρας σὲ φυλάκισιν ἑνὸς ἔτους καὶ σὲ 6 μῆνες ἐξορία, γιατί παρῶντε τοὺς ἀπεργοὺς φοιτητὲς ν' ἀντισταθῶν ἐναντίον τῆς ἐπιθεμένης ἀστυνομίας. Ἀλλες δὲ μαζικὲς συλλήψεις φοιτητῶν λαμβάνουν φάραν καθημερινῶς. Ἐπὶ τῆ θάσει τῶν γεγονότων αὐτῶν ἔθεσαν οἱ φοιτητὲς μιὰ γραμμὴ πολιτικῶν αἰτημάτων. Ἐτοὺς ζητοῦν τὴν κατάργησιν τοῦ ἐξαιρετικοῦ νόμου, τὴν ἀπελευθέρωσιν ὅλων τῶν φυλακισμένων καὶ καταδικασμένων φοιτητῶν κτλ.

Ἡ στάσις τῆς ἀστυνομίας καὶ τῆς κυβερνήσεως ἀπέναντι τῆς ἀπεργίας, ὁ ἥρωικὸς ἀγῶνας καὶ οἱ συγκρούσεις τῶν φοιτητῶν μετὰ τὴν ἀστυνομία, οἱ ὁποῖοι διαρκοῦσαν ὀλοκλήρες μέρες κατὰ συνέχειαν, τὰ πολιτικὰ τοὺς αἰτήματα ποὺ βγήκαν ἀπ' τὸν ἴδιον τὸν ἀγῶνα τους, ἔπειτα ἡ διαμαρτυρίαι τῶν φοιτητῶν ἐναντίον τῶν πυρετωδῶν πολεμικῶν προετοιμασιῶν, ἡ ὑποχώρησις τῆς κυβερνήσεως σὲ μιὰ γραμμὴ ἀπὸ ζητήματα καὶ ἡ ἐπιτυχία τῆς ἀποφυλάκισις τῶν φυλακισμένων φοιτητῶν, οἱ ἀποβάσεις ἐκδηλώσεις ἀλληλεγγύης μετὰ τῶν ἀπεργούντων φοιτητῶν καὶ τῶν ἀγωνιζομένων ἐργατῶν, τέχος ἡ στενὴ σχέση τῆς ἀπεργίας μετὰ τὴ περιγραφισα γενικὴ οἰκονομικὴ κρίσις — ὅλα αὐτὰ δείχνουν ἄρκετὰ τὸν πολιτικὸν χαρακτῆρα τῆς ἀπεργίας. Ἡ ἀπὸ ἕξ ἑβδομάδες συνεχιζομένη φοιτητικὴ ἀπεργία ἀνήκει σὲ τὸ σύμπλεγμα τῶν ἐξεγέρσεων τῶν πλατειῶν ἐργαζομένων μαζῶν. Ὅλα τὰ στρώματα, ὀλοκλήρως ὁ ἐργαζόμενος λαὸς, ἀπὸ τοὺς ἐργάτες ὡς τοὺς φοιτητὲς καὶ τοὺς μικροαστοὺς, ὀλοκλήρως ἡ ἐργαζομένη Ἑλλάδα ἐξεγείρεται. Ἡ οἰκονομικὴ κρίσις ἐξαπλώνεται παντοῦ. Ἡ ἱστορία βαδίζει μπρὸς καὶ τραβάει ὅλους μαζί σὲ δρόμο τῆς, κανένας δὲν μένει παράμερα! Ἡ γενικὴ ἐξέγερσις πλησιάζει

Π. Μαύρος

Prix de la simple Edition: A ou B: par No.: doll.: 0.05; fr. suisse: 0.25; fr. frs.: 1.25; mark: 0.20; schilling: 0.30. Abonnement 6 mois: doll.: 0.60; fr. suisses: 3.-; fr. frs.: 15.-; marks: 2.40; schillings: 3.60.

SOMMAIRE

Notre nouvelle adresse: **Wien, IX., Postamt 71, Postfach 50**
Prière d'adresser tout envoi d'argent à **La Fédération Balkanique**
— **Postcheckkonto No. D-73.796 Wien, Autriche**

Prix de la double Edition: A et B: par No.: doll.: 0.10; fr. suisse: 0.50; fr. frs.: 2.50; mark: 0.40; schilling: 0.60. Abonnement: 6 mois: doll.: 1.20; fr. suisses: 6.-; fr. frs.: 30.-; marks: 4.80; schillings 7.20.

Texte croate (pages 2821 - 2825)

V. Chatrpadyaya: Dogadjaji u Indiji — R. Radev: Zar u odbranu versaljskog ugovora — Protiv krvave diktature Karadjordjevića u Makedoniji: D. Vlakoŕf: U Makedoniji pod žiznom veliko-srpske diktature — K.: 15 Makedonaca pred Dižavnim Sudom u Beogradu — Protesti svjetskog javnog mišljenja — Rezolucija — P. Louis: Istinski mir na Balkanu — Naša anketa: Feli's Challenge

Texte bulgare (pages 2826—2829)

Д. Влахов: В Македонија под ботуша на великосрпската диктатура — Е. Илиев: Единство в добруджанското движение — Н. Матиевич: Една отлична фашистка компанија — П. Маџрос: Стачката на студентите в Гърция под светлината на економическата криза — Меморандум на македонската политическа емиграција в Југославия

Texte albanais (pages 2829—2830)

B. Pejani: Vendi klasik i massakrave: Cossovo-III — Sadik Coll: Si duhet l' i organizojmë puntorët

Texte grec (pages 2830—2832)

Ἡ Βαλκανικὴ Ὁμοσπονδία: Ἐκκλησιῶν — Π. Περιδὲς: Ἡ κατάσταση στὴ Θεσσαλονίκη — Π. Μαύρος: Ἡ ἀπεργία τῶν φοιτητῶν στὴν Ἑλλάδα σὲ φῶς τῆς οἰκονομικῆς κρίσεως

Texte turc (pages 2832)

پروفوسور كامل بالا: فده راسيون بالتانك رساله سنك بشنجى سنه دوريه سى.